

**NATUUR- EN RECREATIEGEBIEDEN
NOORD-HOLLAND
Deel B: Gebiedsanalyse**

*Eindrapportage
Augustus 2022*

BUREAUBUITEN
economie & omgeving

Natuur- en recreatiegebieden Noord-Holland

Deel B: Gebiedsanalyse

Foto voorblad: eigen foto

© Bureau BUITEN en Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, 29 augustus 2022

Aangeboden aan: Provincie Noord-Holland

Bureau BUITEN, Economie & Omgeving
Achter Sint Pieter 160
3512 HT Utrecht
info@bureaubuiten.nl
www.bureaubuiten.nl
+31 (0)30-2318945

Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd
Jansbuitensingel 30
6811 AE Arnhem
lycklama@ruimteenvrijetijd.nl
www.ruimteenvrijetijd.nl
+31 (0)6-5338355

Inhoudsopgave

1. Inleiding en samenvatting	4	5. Zaanstreek-Waterland	36
1.1 Toelichting onderzoek en leeswijzer	4	5.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden	36
1.2 Samenvattend overzicht	5	5.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied	40
2. Kop van Noord-Holland	11	5.3 Leefstijlen	42
2.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden	11	6. IJmond en Zuid-Kennemerland	44
2.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied	14	6.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden	44
2.3 Leefstijlen	16	6.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied	48
3. Alkmaar en omstreken	18	6.3 Leefstijlen	51
3.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden	18	7. Amsterdam en Amstelland-Meerlanden	53
3.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied	21	7.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden	53
3.3 Leefstijlen	25	7.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied	57
4. West-Friesland	28	7.3 Leefstijlen	60
4.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden	28	8. Gooi en Vechtstreek	63
4.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied	32	8.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden	63
4.3 Leefstijlen	34	8.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied	66
		8.3 Leefstijlen	68

1. Inleiding en samenvatting

Noord-Holland kent een breed scala aan natuur- en recreatiegebieden. Om inzicht te krijgen in het 'functioneren' van deze gebieden en hoe deze gebieden zich tot elkaar verhouden, heeft provincie Noord-Holland een regio-overstijgend onderzoek laten uitvoeren. Dit is Deel B van het onderzoeksrapport: de gebiedsanalyse.

1.1 Toelichting onderzoek en leeswijzer

De resultaten van dit bovenregionale onderzoek naar natuur en recreatie presenteren we op 3 manieren:

- **Deel A van het rapport** geeft de analyseresultaten op hoofdlijnen, voor geheel Noord-Holland. Dit is de *bovenregionale* analyse. Er wordt ingegaan op de vraag: Hoe verhoudt het aanbod natuur- en recreatiegebieden in Noord-Holland zich tot de huidige en toekomstige vraag?
- **Deel B van het rapport** gaat in op de analyse per gebied. Dit is in een bijlagenrapport geordend per Noord-Hollandse deelregio. Dit is de analyse per deelregio. We gaan in op de vraag: Hoe verhouden de natuur- en recreatiegebieden zich ten opzichte van elkaar?
- Naast de rapportage is er een **webkaart**, waarin ingezoomd kan worden op elk gebied, de beschikbare data geraadpleegd kan worden en analyses gepresenteerd worden.

[Klik hier voor de link naar de concept webkaart](#)

Leeswijzer

In dit deel van het rapport kunt u lezen over de geselecteerde natuur- en recreatiegebieden. De volgende punten komen aan bod:

- De (onderscheidende) kwaliteiten en kenmerken van de natuur- en recreatiegebieden, waaronder de waardering (uit 2016, pre-corona);
- Het voorzieningenniveau (zoals horeca, verblijfsrecreatie, dagrecreatie)*, de variëteit;
- De toeristisch-recreatieve bereikbaarheid* (routenetwerken, poorten en toeristische overstappunten);
- Het functioneren van de gebieden* (knelpunten, ontwikkeling van bezoekersaantallen*);
- Huidige omvang bezoeken in relatie tot drukte;
- Potentiële omvang en vraag;
- Motieven en leefstijlen;
- Trends en ontwikkelingen;
- Toekomstplannen en ambities.
- Opvallende punten, highlights, opgaven en kansen.

*) Van de elementen met een * zijn ook kaarten beschikbaar. Deze kaarten zijn interactief te raadplegen via de [webkaart](#).

We hebben dit gedaan voor de volgende 7 (gecombineerde) deelregio's:

1. Kop van Noord-Holland
2. Alkmaar en omstreken
3. West-Friesland
4. Zaanstreek-Waterland
5. IJmond en Zuid-Kennemerland
6. Amsterdam en Amstelland-Meerlanden
7. Gooi en Vechtstreek

1.2 Samenvattend overzicht

In de hiernavolgende tabel zijn per gebied verschillende kenmerken opgenomen.

Gebied	Opp.vl. (ha)	Status natuur	Aantal bezoeken /ha	Activiteiten & voorz./ha	Routedichtheid (m/ha)	Beheer- achterstand	Grens bezoekers-aantallen bereikt?
Alkmaarderhout	24	Geen	Hoogst	Hoogst	Hoog	NB	NB
Alkmaardermeer* (plas en oevers)	1.258	NNN	Laag	Laag	Laag	Enkele	Pieken
Geestmerambacht*	160	NNN	Matig hoog	Laagst	Hoog	Geen	Pieken
Noordhollands Duinreservaat	5.448	N2000	Laag	Laag	Laagst	Enkele	Pieken
Schoorlse Duinen	1.719	N2000	Gemiddeld-hoog	Laag	Laag	Veel	Structureel
Strand Bergen, Egmond, Schoorl	NB	Geen	NB	NB	NB	Enkele	Pieken
Amstel, oever, dijk en polders*	2.287	Klein deel NNN	Laag	Matig hoog	Laag	Geen	Geen overschrijding
Amsterdamse Bos	981	NNN	Matig hoog	Matig hoog	Laag	Enkele	Pieken
Diembos/ Overdiempolder*	363	NNN	Gemiddeld-hoog	Laag	Hoog	Enkele	Pieken
Gasperplas*	190	NNN	Matig hoog	Matig hoog	Hoog	Veel	Pieken
Haarlemmermeerse Bos	135	NNN	Hoogst	Matig hoog	Laagst	Geen	Pieken
Ouderkerkerplas*	137	NNN	Gemiddeld-hoog	Matig hoog	Laag	Enkele	Geen overschrijding
Westeinderplassen	1.377	NNN	Laag	Matig hoog	Laagst	Geen	Pieken
Loosdrechtse plassen/ Wijde blik	1.896	N2000	Laag	Laag	Laagst	NB	NB
Spanderswoud en Fransche Kampheide	413	NNN	Gemiddeld-hoog	Laagst	Laag	Enkele	Pieken
Wester- en Bussumerheide	581	NNN	Gemiddeld-hoog	Laag	Laagst	Enkele	Pieken
Amsterdamse Waterleidingduinen	3.904	Deels N2000	Laag	Laagst	Laagst	Geen	Geen overschrijding
Beeckestijn	143	NNN	Matig hoog	Matig hoog	Hoog	Enkele	Structureel
Haarlemmerhout	41	Geen	Hoogst	Hoogst	Laag	Enkele	Pieken
Nationaal Park Zuid-Kennemerland	3.585	N2000	Gemiddeld-hoog	Laag	Laagst	Enkele	Structureel
Spaarnwoude (deels)*	1.084	Deels NNN	Laag	Laag	Laag	Enkele	Geen overschrijding
Strand Zandvoort - Bloemendaal	NB	Geen	NB	NB	NB	Geen	Pieken
Veerplas*	45	NNN	Matig hoog	Matig hoog	Hoog	Enkele	Pieken
Pettmerduinen	288	N2000	Gemiddeld-hoog	Matig hoog	Laag	Enkele	Pieken
Robbenoord- en Dijkgatsbos	735	NNN	Laag	Laagst	Laag	Enkele	Geen overschrijding
Strand Texel	NB	N2000	NB	NB	NB	Geen	Geen overschrijding
Texel Bos en Duin	4.309	N2000	Laag	Laag	Laagst	Enkele	Pieken
Waddendijk en polder van Texel	5.854	Deels N2000	Laag	Laag	Laagst	Geen	Geen overschrijding

Gebied	Opp.vl. (ha)	Status natuur	Aantal bezoeken /ha	Activiteiten & voorz./ha	Routedichtheid (m/ha)	Beheer- achterstand	Grens bezoekers-aantallen bereikt?
Enkhuizerzand	9	Geen	Hoogst	Hoogst	Hoogst	Enkele	Geen overschrijding
Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen	NB	Deels NNN	Laag	NB	NB	Geen	Pieken
Streekbos	79	NNN	Hoog	Laagst**)	Hoog	Geen	Pieken
Vooroever	192	Deels NNN/ N2000	Gemiddeld-hoog	Matig hoog	Laag	Enkele	Geen overschrijding
Hemmeland	44	NNN	Hoogst	Hoogst	Laag	Geen	Geen overschrijding
Purmerbos	262	NNN	Gemiddeld-hoog	Laagst	Hoog	Veel	Pieken
Twiske*	655	N2000	Gemiddeld-hoog	Laag	Hoog	Geen	Pieken
Veenweidenpolders Zaanstreek	3.813	N2000	Laag	Laag	Laag	Veel	Pieken
Waterland	5.008	NNN, deels N2000	Laag	Laagst	Laag	NB	NB

Op basis van voorgaande overzicht, hebben we gekeken welke gebieden een lagere bezoekintensiteit hebben en geen draagkracht overschreden wordt. Deze kenmerken geven een indicatie dat mogelijk meer recreanten opgevangen zouden kunnen worden. Zoals we hebben gezien in hoofdstuk 2 van deel A van dit onderzoek, zijn er hierbij een aantal belangrijke aandachtspunten. Daarom hebben we in de hiernavolgende tabel aangegeven welke kans of opgave per gebied van toepassing is. Sowieso moet in alle gebieden rekening gehouden worden met de ecologische waarden en doelstellingen. Daarnaast heeft een aantal gebieden met grote wateroppervlaktes lage bezoekdichtheden. Het versterken van water- en oeverrecreatie biedt hier een kans om meer recreanten van het gebied te laten genieten.

Mogelijke opgaven voor gebieden met een lage(re) bezoekersdichtheid

Gebied	Mogelijke kans / opgave om bij te dragen aan balans
Robbenoord- en Dijkgatsbos	Specifieke doelgroepen, vanwege de ligging en karakter
Westeinderplassen	Water- en oeverrecreatie
Alkmaardermeer (plas en oevers)	Water- en oeverrecreatie
Loosdrechtse plassen/ Wijde blik	Water- en oeverrecreatie
Amstel, oever, dijk en polders	Infrastructuur route gebonden recreatie
Veenweidenpolders Zaanstreek	Infrastructuur route gebonden recreatie
Waterland	Infrastructuur route gebonden recreatie
Spaarnwoude	Voorzieningenniveau, verbindingen, bijdragen aan ontlasten Beekestijn en NP Zuid-Kennemerland
Amsterdamse Waterleidingduinen	Routedichtheid, infrastructuur, voorzieningenniveau

Deelregio	Uitdagingen	Recreatie vraag-aanbod kwantitatief 2040 ¹	Kansen	Leefstijlen samenvatting conclusies
<p>Kop van Noord-Holland</p> <ul style="list-style-type: none"> Petteerderduinen Robbenoord- en Dijk-gatsbos strand Texel Texel Bos en Duin Waddendijk en polder van Texel 	<ul style="list-style-type: none"> Texel Bos en Duin: enkele beheerachterstanden, pieken qua bezoekersaantallen. Robbenoord- en Dijk-gatsbos: draagkracht nog niet overschreden, enkele beheerachterstanden. Petteerderduinen: piekmomenten en locatie met hoge bezoekersaantallen, enkele beheerachterstanden (i.c.m. hoge stikstofneerslag). 	<ul style="list-style-type: none"> Voldoende recreatieruimte in 2021 en 2040. De beschikbaarheid van recreatieruimte wordt met name in Den Helder wel beperkt door de ligging aan het water, voor recreatie op het land kunnen recreanten enkel naar het zuiden. Lokaal kan hierdoor krapte aan groene ruimte ontstaan. 	<ul style="list-style-type: none"> Het benutten van de Haven van Den Helder voor spreiding van recreanten. Op dit moment is bij de haven geen toeristisch overstappunt (TOP) aanwezig en zijn in de nabijheid geen voorzieningen voor dagrecreatie, verblijfsrecreatie en horeca. Het benutten van het Robbenoord- en Dijk-gatsbos voor specifieke doelgroepen die bereid zijn hiervoor verder te reizen. 	<ul style="list-style-type: none"> De oververtegenwoordiging van leefstijlen avontuur-, plezier- en harmoniezoeker lijkt logisch op basis van type gebied: natuur, stranden, duinen, water, vakantiebestemming. Dit verklaart mogelijk ook de ondervertegenwoordiging van rust- en inzichtzoeker. Stijlzoeker: minder goed te verklaren ondervertegenwoordiging. Het ontbreekt mogelijk aan (bijzondere) voorzieningen of trekkers voor deze groep.
<p>Alkmaar en omstreken</p> <ul style="list-style-type: none"> Alkmaarderhout Alkmaardermeer Geestmerambacht Noordhollands Duinreservaat Schoorlse Duinen Strand Bergen, Egmond, Schoorl 	<ul style="list-style-type: none"> Schoorlse Duinen: structureel (te) hoge bezoekersaantallen en beheerachterstanden. Alkmaardermeer: pieken qua bezoekersaantallen en enkele beheerachterstanden Noord-Hollands Duinreservaat en strand: drukte op piekmomenten en enkele beheerachterstanden. Geestmerambacht: bezoekersdrukke op piekmomenten. Strand Bergen, Egmond, Schoorl: pieken qua bezoekersaantallen en enkele beheerachterstanden 	<ul style="list-style-type: none"> In 2021 is er een tekort aan recreatieruimte voor de inwoners, met name door de kwetsbare natuur met beperkte opvangcapaciteit (duinen). Het tekort in 2021 komt neer op ca 950 hectare of 95 km wandelpad. In 2040 is er voor de inwoners van de regio een tekort van 1.130 hectare groengebied of 113 kilometer pad. 	<ul style="list-style-type: none"> Betere benutting van het water Alkmaardermeer => varen in combinatie met wandelen en fietsen. Zorg voor een aantrekkelijke groene verbinding met de duinen. De toekomstvisie speelt hierop in. Benutting Geestmerambacht door bijv. het voorzieningenniveau te verbeteren. Hiervoor is recent een visie opgesteld. Betere benutting van de TOP bij Castricum NS. 	<ul style="list-style-type: none"> De oververtegenwoordiging van avontuur-, plezier- en harmoniezoeker lijkt logisch op basis van type gebied: natuur, stranden, duinen, veel (water)activiteiten, vakantiebestemming. Dit verklaart mogelijk ook de ondervertegenwoordiging van rust- en inzichtzoeker. Stijlzoeker: minder goed te verklaren ondervertegenwoordiging. Het ontbreekt mogelijk aan (bijzondere) voorzieningen of trekkers voor deze groep.

¹ Dit geeft aan in hoeverre er voldoende recreatieruimte is. Eventuele tekorten drukken we uit in hectare en kilometer wandelpad waarbij we uitgaan van een opvangcapaciteit van 9 recreanten het ha (bos en recreatieterrin) en 9 wandelaars per 100 m pad.

Deelregio	Uitdagingen	Recreatie vraag-aanbod kwantitatief 2040 ¹	Kansen	Leefstijlen samenvatting conclusies
West-Friesland <ul style="list-style-type: none"> • Enkhuizerzand • Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen • Streekbos • Vooroever 	<ul style="list-style-type: none"> • Enkhuizerzand: hoge bezoekersdichtheid, maar wordt niet overschreden. Wel enkele beheerachterstanden. • Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen: grens bezoekerstaantallen overschreden bij/op pieken, geen beheerachterstanden. • Streekbos: hoge bezoekersdichtheid, grens aantal bezoekers overschreden op piekmomenten/locaties, geen beheerachterstand • Vooroever: enkele beheerachterstanden, grens bezoekersaantallen wordt niet overschreden 	<ul style="list-style-type: none"> • In 2021 en 2040 is voor inwoners van West-Friesland een tekort aan recreatierruimte berekend. Dit laat zich vertalen naar 2.510 hectare groengebied of 251 kilometer pad. • In 2040 gaat het om een tekort van 2.580 ha groengebied of 258 km pad. • Door de relatief kleine gebieden is de toegankelijkheid en padendichtheid van het agrarisch gebied sterk van invloed op het aanbod. 	<ul style="list-style-type: none"> • Betere benutting van de Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen. Een breed scala aan voorzieningen is aanwezig. Ook zijn aan weerszijden bij de kust van Hoorn twee TOP's en in de nabijheid NS-stations (Hoorn en Hoorn Kersenboogerd). Hoe kunnen we ervoor zorgen dat hier een verbinding tot stand komt? 	<ul style="list-style-type: none"> • De oververtegenwoordiging van leefstijlen avontuur-, plezier- en harmoniezoeker lijkt logisch op basis van type gebied. Dit verklaart de ondervertegenwoordiging van rust- en inzichtzoeker. • De ondervertegenwoordiging van inzicht- en stijlzoeker is opvallend. Ze lijken hier nergens aantrekkelijk aanbod te vinden. De stijlzoeker is nog het beste vertegenwoordigd bij het Enkhuizerzand, waarschijnlijk door de combinatie van type gebied en aantrekkelijke voorzieningen.
Zaanstreek-Waterland <ul style="list-style-type: none"> • Hemmeland • Purmerbos • Twiske • Veenweidenpolders Zaanstreek • Waterland 	<ul style="list-style-type: none"> • Waterland: beheerachterstanden en mate waarin grens van bezoekersaantallen wordt overschreden is onbekend. Uitdaging is de toename van waterrecreatie die zorgt voor overlast en vernielingen, gecombineerd met te weinig handhavingscapaciteit en achterstallig onderhoud. • In het Purmerbos, 't Twiske en de Veenweidepolders in de Zaanstreek wordt op bepaalde momenten/plekken de grens van het maximale aantal bezoekers overschreden. In Purmerbos en Veenweidenpolders Zaanstreek zijn veel beheerachterstanden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zowel in 2021 als in 2040 een tekort is aan recreatieplaatsen voor de inwoners van deze regio. • In 2021 vertaalt dit tekort zich naar 4.740 ha of 474 km pad. • In 2040 is het tekort 5.230 ha of 523 kilometer pad. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het water in deze regio biedt (mogelijk) kansen voor recreatie. De opvangcapaciteit van het water kan benut worden voor (kleine) water- en oeverrecreatie. Afstemming met de N2000 waarden is hierbij van belang. • In het gebied Amsterdam Wetlands is uitbreiding van de recreatiemogelijkheden hard nodig om de huidige en toekomstige druk op te vangen, i.c.m. natuur en landbouw. Concept- en planontwikkeling is in gang, en moet verder richting realisatie gebracht worden. • Benutting van (wereld)erfgoed in de Beemster: aantrekkelijke wandel en fietsmogelijkheden. 	<ul style="list-style-type: none"> • De aanwezigheid van de inzichtzoeker en stijlzoeker in het Veenweidegebied is deels te verklaren door de activiteiten daar: watersport (motorbootvaren). • Bijzonder is dat een groot en gevarieerd recreatiegebied als het Twiske onvoldoende aantrekkelijk is voor de stijlzoeker. De inzichtzoeker komt hier ook relatief weinig, maar dat kan mogelijk worden verklaard door het type gebied (recreatie, drukte, voorzieningen, minder natuurlijk).

Deelregio	Uitdagingen	Recreatie vraag-aanbod kwantitatief 2040 ¹	Kansen	Leefstijlen samenvatting conclusies
IJmond en Zuid-Kennemerland <ul style="list-style-type: none"> Amsterdamse Waterleidingduinen* Beeckestijn Haarlemmerhout Nationaal Park Zuid-Kennemerland Spaarnwoude (deels) Strand Zandvoort – Bloemendaal De Veerplas 	<ul style="list-style-type: none"> Uitdaging is het uitbreiden van het aanbod en managen en spreiden van de huidige druk. In twee gebieden is er structureel te hoge bezoekersdruk, en in 3 gebieden op piekmomenten of locaties ((te) hoge druk in alle gebieden m.u.v. de Waterleidingduinen en Spaarnwoude). In deze (te) drukke gebieden is ook sprake van (enkele) beheerachterstanden (m.u.v. NP Zuid-Kennemerland, hier zijn de beheerachterstanden onbekend). Hierdoor kunnen zowel de natuur- als recreatiekwaliteit onder druk komen te staan. 	<ul style="list-style-type: none"> Voor 2021 is een krapte aan recreatierruimte berekend: 740 ha recreatierruimte of 74 km pad. Echter, verwacht mag worden dat door de aantrekkingskracht van de kust dit gebied veel bezoekers van buiten de deelregio ontvangt. Voor 2040 wordt een tekort berekend van ongeveer 1.000 ha groengebied of 100 km pad. 	<ul style="list-style-type: none"> Ontwikkelen en uitbreiden van de natuur- en recreatiegebieden in samenhang, biedt kansen voor natuur, landschap en (betere zonering van) recreatie. Verdichten van wandelnetwerken zuiden van Haarlem. Natuurgebieden (indien wenselijk qua ecologische ambities) beter aansluiten op het wandelnetwerk. Bereikbaarheid van de natuurgebieden vanaf het OV biedt kansen voor verduurzaming van recreatief vervoer. Opgaven zijn ontwikkeling van recreatiemogelijkheden rond de stations en (recreatie-)marketing. 	<ul style="list-style-type: none"> De oververtegenwoordiging van harmoniezoeker en verbindingszoeker (en deels) plezierzoeker is mogelijk te verklaren door het type gebied, duinen, stranden en de (buiten)activiteiten wandelen, fietsen door die gebieden, of de voorzieningen. De ondervertegenwoordiging van stijlzoeker, inzichtzoeker en rustzoeker is mogelijk te verklaren uit de mindere interesse in kustgebieden, te grote bezoekersaantallen en drukte, in combinatie met te weinig aantrekkelijke voorzieningen.
Amsterdam en Amsteland-Meerlanden <ul style="list-style-type: none"> Amstel, oever, dijk en polders Amsterdamse Bos Diemberbos/ Overdiemerpolder Gaasperplas Haarlemmermeerse Bos Ouderkerkerplas Westeinderplassen 	<ul style="list-style-type: none"> Uitdaging in deze regio is het managen van de bezoekersstromen. M.u.v. Amstel, oever, dijk en polders en Oudekerkerplas, wordt uit alle gebieden de grens van bezoekersaantallen op bepaalde momenten en/of locaties overschreden. In combinatie met de NNN-status van alle gebieden en beheerachterstanden in 4 van de 7 gebieden, zorgt dit ervoor dat de kwaliteit voor zowel de recreanten als de natuur onder druk kan komen te staan. 	<ul style="list-style-type: none"> In deze regio's zijn de grootste tekorten. In 2021 is dit tekort te vertalen naar 13.970 ha groengebied of 1.400 km pad. In 2040 is dit tekort ca 16.150 ha of 1.615 km pad. 	<ul style="list-style-type: none"> Verbinden van het Amsterdamse Bos aan de Westeinderplassen met een aantrekkelijke groenstructuur. Benutten van station Abcoude: Fort van de Stelling van Amsterdam, fietsroute langs riviertje de Gein en verbinding naar Nigtevecht. Kans om fietspad langs de Zuidrand van Amsterdam te realiseren? Verbinding tussen Haarlemmermeer (Park 21 en Haarlemmermeerse Bos) met de Duinen en de Westeinderscheg. 	<ul style="list-style-type: none"> De oververtegenwoordiging van harmoniezoeker en verbindingszoeker (en deels) plezierzoeker is mogelijk te verklaren door het type gebied; veel recreatiegebieden, stranden, recreatiebossen, activiteiten wandelen, fietsen. De ondervertegenwoordiging van stijlzoeker, inzichtzoeker en avontuurzoeker is mogelijk te verklaren uit de mindere interesse in recreatiegebieden, de drukte, te weinig echte natuur. Vooral voor de stijlzoeker en inzichtzoeker kan het ook gaan om te weinig aantrekkelijke voorzieningen.

Deelregio	Uitdagingen	Recreatie vraag-aanbod kwantitatief 2040 ¹	Kansen	Leefstijlen samenvatting conclusies
<p>Gooi en Vechtstreek</p> <ul style="list-style-type: none"> Loosdrechtse plassen/ Wijde blik Spanderswoud en Fransche Kampheide Wester- en Bussumerheide 	<ul style="list-style-type: none"> De selectie van gebieden in deze regio geeft maar een kleine deel van alle gebieden weer en is eigenlijk te klein. De benutting van natuur- en recreatiegebieden moet regio breed bekeken worden, waarbij alle gebieden (van Randmeer tot Vecht en Heuvelrug) betrokken worden. Dit is des te belangrijker omdat nagenoeg alle gebieden behoren tot het NNN en de Plassen ook tot het N2000 netwerk. De combinatie van beheerachterstanden, te hoge bezoekersaantallen op bepaalde momenten en/of plekken (beide geldt voor Spanderswoud en Fransche Kampheide en Wester- en Bussumerheide) en behoud van natuurwaarden (NNN-gebied), is kwetsbaar. Het risico bestaat dat zowel de natuurwaarden als recreatiebeleving eronder lijden. 	<ul style="list-style-type: none"> Voor de inwoners van Gooi en Vechtstreek is er zowel in 2021 als 2040 sprake van een tekort aan recreatieruimte. In 2021 is er een tekort van 1.100 ha of 110 km wandelpad. In 2040 gaat het om een tekort van 1.420 ha groengebied of 142 km wandelpad. 	<ul style="list-style-type: none"> In de plannen is aangegeven dat in deze regio nodige gebieden voor natuur ingericht moeten worden. Hierbij kan de combinatie gemaakt worden extra wandel- en fietspaden, om de opvangcapaciteit te vergroten en mogelijkheden voor zonering te verbeteren. Waterrecreatie in het 'natte' deel van de regio biedt kansen om mensen een bijzondere recreatiebeleving te bieden. Om de opvangcapaciteit van het water echt te benutten moet ingezet worden op laagdrempelige vormen van watersport (suppen, kano, sloep-varen), in afstemming met de ecologische opvangcapaciteit van deze (N2000) gebieden. 	<ul style="list-style-type: none"> Oververtegenwoordiging van avontuurzoeker en plezierzoeker in de Loosdrechtse plassen heeft met watersport en voorzieningen daar te maken en is logisch te verklaren. Opmerkelijk dat ook de inzichtzoeker en stijlzoeker hier relatief weinig komen. Dit type natuur (heide) en activiteiten (sporten voor stijlzoeker) zou hen moeten liggen. Mogelijk heeft de drukte in natuurgebieden hiermee te maken?

2. Kop van Noord-Holland

2.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden

Kwaliteiten en kenmerken

De natuur- en recreatiegebieden in de Kop van Noord-Holland die in dit onderzoek zijn opgenomen, zijn:

Texel Bos en Duin	4309 ha	406 bezoeken/ha	N2000
Waddendijk en polder van Texel	5854 ha	213 bezoeken/ha	Deels N2000
Texel Strand	NB	NB	N2000
Robbenoord- en Dijkgatsbos	735 ha	850 bezoeken/ha	NNN
Petteerderduinen	288 ha	3.038 bezoeken/ha ²	N2000

- Alle groene gebieden in deze regio behoren tot NNN of N2000. Andere natuurgebieden in de Kop van Noord-Holland zijn: de duinen van Den Helder/ Callantsoog en Zwanenwater;
- Kenmerkende kwaliteiten zijn: kust gerelateerde natuur in de vorm van strand en duinen. Robbenoord en Dijkgatsbos zijn gevarieerde (natte) 'polderbossen';
- Er wordt voor deze regio qua natuurverbindingen gestreefd naar een netwerk van brede watergangen, (riet) ruigtes en grasdijken in agrarisch gebied³;
- De waardering van de gebieden op Texel ligt boven de 8, de Robbenoord en Dijkgatsbos scoort een 7,7 en de Petteerderduinen een 7,3 (door Nederlandse bezoekers in 2016).

² Bezoeken per ha is enkel voor het gebied Petteerderduinen, exclusief Zwanenwater. Echter, door de opzet van het onderzoek (panel), kunnen respondenten deze twee gebieden ook verwarren.

De bevolking in de Kop van Noord-Holland (bron: [provincie Noord-Holland](#))

Aantal inwoners 2021	165.380
Prognose aantal inwoners in 2040	167.230
Procentuele groei 2040 t.o.v. 2021	+1,1%

Voorzieningen

- De natuur- en recreatiegebieden op Texel hebben een groot en divers voorzieningenaanbod. Waddendijk en Polder van Texel spant met 277 activiteiten/ voorzieningen de kroon. De waardering is hoog;
- Nederlandse bezoekers geven gemiddeld genomen veel uit. 'Horeca bezocht' staat dan ook – na wandelen – op nummer 2 van meest ondernomen activiteiten. Dit is natuurlijk te verklaren door het bezoek van toeristen vanwege de ligging op het eiland Texel;
- Gebieden met een lager voorzieningenniveau zijn: Petteerderduinen en Robbenoord- en Dijkgatsbos;
- Petteerderduinen is een natuurreservaat in Petten (gemeente Schagen). Wandelen en studeren/ werken zijn de meest ondernomen activiteiten, mogelijk door de grote variatie. Opvallend is dat de waardering en hoogte van de bestedingen relatief laag is, terwijl diverse voorzieningen aanwezig zijn.

³ https://noord-holland-extern.tercera-ro.nl/SiteData/8002/Publik/BV00020/b_NL.IMRO.8002.POVPNH-VG01_543.pdf

Aanwezige activiteiten en voorzieningen per natuur/ recreatiegebied

Natuur/ recreatiegebied	Horeca	Verblijfs- recreatie	Dagrecrea- tie	Rijksmonu- menten
Petteerderduinen	8	2	2	1
Strand Texel	8	3	1	geen
Texel bos en duin	57	41	5	12
Waddendijk en Polder van Texel	47	42	34	154
Robbenoord- en Dijkgatsbos	1	1	1	5

Bereikbaarheid

- In de Kop van Noord-Holland zijn voldoende fietspaden aanwezig, alleen zijn de afstanden wat groter. Texel heeft een lagere dichtheid;
- De natuur- en recreatiegebieden zijn goed aangesloten op het fietsnetwerk. Je kunt door elk gebied fietsen en ook naar Texel Strand gaan een aantal paden;
- Varen: er is een sloepennetwerk aanwezig;
- Wieringerwerf kent niet of nauwelijks wandelroutes, het wandelnetwerk rond Schagen kent een lagere dichtheid;
- In alle natuur- en recreatiegebieden zijn diverse wandelroutes aanwezig;
- In de regio zijn 7 TOP's. De gebieden op Texel hebben geen TOP, de overige gebieden wel. Deze TOP's zijn niet gelinkt aan de NS-stations.

Functioneren

- Petteerderduinen en Robbenoord- en Dijkgatsbos zijn beide gebieden met een hogere bezoekersdichtheid. De gebieden op Texel hebben een relatief laag aantal bezoeken per hectare. Hierbij moet opgemerkt worden dat deze gebieden relatief groot zijn, en dat alleen de Nederlandse bezoekers hierin meegenomen zijn. Boven op het aantal bezoeken van recreanten, komt dus nog de toerist. Texel (en andere toeristische (kust)gebieden hebben daarom waarschijnlijk te maken met een onderschatting van het aantal bezoeken;

- De terreinbeherende organisaties zien tussen 2016 en nu een toename van het aantal bezoekers;
- Van de gebieden StrandTexel en Robbenoord- en Dijkgatsbos wordt aangegeven dat zij de grens voor bezoekersaantallen (nog) niet hebben bereikt. Petteerderduinen en Texel bos en Duin kennen een overschrijding op piekmomenten en/ of locaties;
- Texel bos en duin, Robbenoord- en Dijkgatsbos en Petteerderduinen hebben enkele beheerachterstanden. Van de overige gebieden is dit onbekend;
- Langs de oostkust van Texel beheren Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer diverse gebieden. Samen vormen ze de langste vogelboulevard van Europa. Hier kan men enkel op daarvoor bestemde plekken vogels spotten en niet vrij de natuur inlopen (zoning), waardoor de natuur zo min mogelijk verstoord wordt.

Huidige omvang bezoeken in relatie tot drukte

- De onderzochte gebieden zijn alle vier landelijke trekkers.
- Het aantal bezoeken per hectare is voor drie hiervan (voor het strand van Texel is dit niet bekend) lager dan gemiddeld in Noord-Holland (4626 bezoeken per hectare).
- In de Petteerderduinen is het aantal bezoeken het hoogst is; 2865 bezoeken per hectare. Hier geeft de terreinbeherende organisatie ook aan dat hier piekdruk is (op sommige plekken/ momenten).
- Met uitzondering van Petteerderduinen en Texel bos en duin, geeft de beheerder aan dat er geen overlast is van drukte door bezoekers. Hier lijkt (extra) opvangcapaciteit aanwezig, mits hier passend op wordt ingespeeld en dit wenselijk is.

Toekomstplannen en ambities

Texel bos & duin, Waddendijk en polder van Texel en Strand Texel⁴

- Om de dynamiek in de duinen te bevorderen, wordt zoveel mogelijk ruimte gegeven aan verstuing van zand door wind.
- Om de effecten van stikstof tegen te gaan, worden plaatselijk duinvalleien gemaaid en gaan beheerders verspreid in het duingebied plaggen en chopperen. Hierdoor kunnen de grijze duinen uitbreiden en kan de kwaliteit verbeteren.
- Om de zilte vegetaties en zilte graslanden te behouden, moet de waterhuishouding in een deel van het Lage Land beter (bijv. door herinrichting van gebieden).
- Broedplaatsen op het strand worden tijdens de broedperiode preventief afgezet zodat er geen verstoring plaatsvindt.

Petteerderduinen⁵

- Voor alle habitattypen, behalve Kruiwilgstruwelen, zijn ten opzichte van het reguliere beheer aanvullende maatregelen hard nodig. Het gaat met name om beheer- en inrichtingsmaatregelen zoals het maken van stuifplekken, plaggen, opslag verwijderen, drukkbe grazing, (extra) maaien en oevers verflauwen.
- Deze maatregelen zijn voor een deel nodig vanwege de te hoge stikstofneerslag op het gebied. Ze zijn bedoeld om de negatieve effecten van stikstof tegen te gaan en zijn overgenomen uit de 'gebiedsanalyse' die in het kader van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) is opgesteld voor het Zwanenwater en Petteerderduinen.

Robbenoord en Dijkgatbos⁶

- In het beheerplan van Robbenoord en Dijkgatbos staan een aantal ambities voor beheer verwerkt:

- Eerste ambitie is het goed inwerken van de boswachter publiek en de boswachter beheer. Beiden kunnen dan in 2020 en 2021 plannen gaan maken over deze planeenheid. Tot die tijd, is het de basis op orde houden van recreatieve voorzieningen
- Verdere ambities zijn: handhaven huidige keuze extensieve recreatie in het Robbenoordbos en intensieve recreatie in het Dijkgatbos.

Highlights, kansen en opgaven

- De gebieden in de Kop van Noord-Holland kennen hun eigen uitdagingen:
 - Texel Bos en Duin: grens van bezoekersaantallen op bepaalde momenten en/of locaties overschreden en enkele beheerachterstanden.
 - Waddendijk en polder van Texel: draagkracht nog niet overschreden, geen beheerachterstanden.
 - Texel Strand: draagkracht nog niet overschreden, geen beheerachterstanden.
 - Robbenoord- en Dijkgatbos: draagkracht nog niet overschreden, enkele beheerachterstanden.
 - Petteerderduinen: piekmomenten en locatie met hoge bezoekersaantallen, enkele beheerachterstanden. In combinatie met de hoge stikstofneerslag, kan dit leiden tot extra kwetsbaarheid qua natuur.
- Aan de hand van een berekening m.b.v. GIS (zie hoofdstuk 6 en bijlage 1 van deel A van dit onderzoek) zijn vraag en aanbod naar groene recreatieruimte voor deze deelregio in beeld gebracht. Er is berekend hoe de hoeveelheid groen en natuur zich verhoudt tot de behoeften van inwoners. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat het hierbij gaat om berekeningen binnen de regio, er wordt hierbij geen rekening gehouden met inwoners van naastgelegen regio's. Voor meer informatie zie hoofdstuk 6 in de hoofdrapportage (deel A).

⁴ Natura 2000 Beheerplan Duinen en Lage Land Texel (juni 2016)

⁵ Natura 2000 Beheerplan Zwanenwater & Petteerderduinen 2018-2024

⁶ Beheerplan Robbenoordbos en Dijkgatbos, Staatsbosbeheer,

- De berekeningen voor 2021 laten zien dat de Kop van Noord-Holland voldoende recreatieplaatsen biedt voor de inwoners van deze regio. Dit geldt ook in de berekeningen waarbij rekening gehouden is met kwetsbare natuurgebieden.
- Hetzelfde geldt voor de berekeningen van 2040. Ook hier zijn er in de Kop van Noord-Holland voldoende recreatieplaatsen voor de inwoners. Dit geldt ook in de berekeningen waarbij rekening gehouden is met kwetsbare natuurgebieden.
- De beschikbaarheid van recreatieruimte wordt met name in Den Helder wel beperkt door de ligging aan het water, voor Recreatie op het land kunnen zij enkel naar het zuiden. Lokaal kan hierdoor krapte aan groene ruimte ontstaan.

Kansen

Het benutten van de Haven van Den Helder voor spreiding van recreanten. Den Helder is de toegangspoort tot Texel, vanuit de haven vertrekt de veerboot. Op dit moment is geen toeristisch overstappunt (TOP) aanwezig en zijn in de nabijheid geen voorzieningen voor dagrecreatie, verblijfsrecreatie en horeca. Maak gebruik van het NS-intercity station Den Helder.

2.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied

Waardering Nederlandse bezoekers, bestedingen, ondernomen activiteiten tijdens bezoek en motief om activiteiten te ondernemen (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Waardering	Bestedingen	Ondernomen activiteiten tijdens bezoek	Motief om activiteiten te ondernemen
Petteerderduinen	7,3	€3,48	1. Wandelen 2. Studeren/ werken 3. (Toer) fietsen elektrisch	1. Genieten van landschap/ natuur 2. Bewegen/ fysieke uitdaging 3. Buiten zijn, frisse neus halen
Strand Texel	8,2	€17,73	1. Wandelen 2. Horeca bezocht 3. Zonnen/ luieren/ dagkamperen	1. Genieten van landschap/ natuur 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Gezellig met vrienden/ familie op stap
Texel bos en duin	8,3	€18,12	1. Wandelen 2. Horeca bezocht 3. (Toer) fietsen	1. Genieten van landschap/ natuur 2. Gezellig met vrienden/ familie op stap 3. Buiten zijn, frisse neus halen
Waddendijk en Polder van Texel	8,2	€13,57	1. Wandelen 2. (Toer) fietsen 3. (Toer) fietsen elektrisch	1. Genieten van landschap/ natuur 2. Interessant gebied 3. Buiten zijn, frisse neus halen
Robbenoord- en Dijkgatsbos	7,7	€3,95	1. Wandelen 2. Studeren/ werken 3. Natuurstudie, dieren/ planten kijken	1. Het is er rustig 2. Bewegen/ fysieke uitdaging 3. Genieten van landschap/ natuur

Aantal bezoeken, aantal hectare, bezoeken per hectare en de grens van bezoekersaantallen bereikt per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

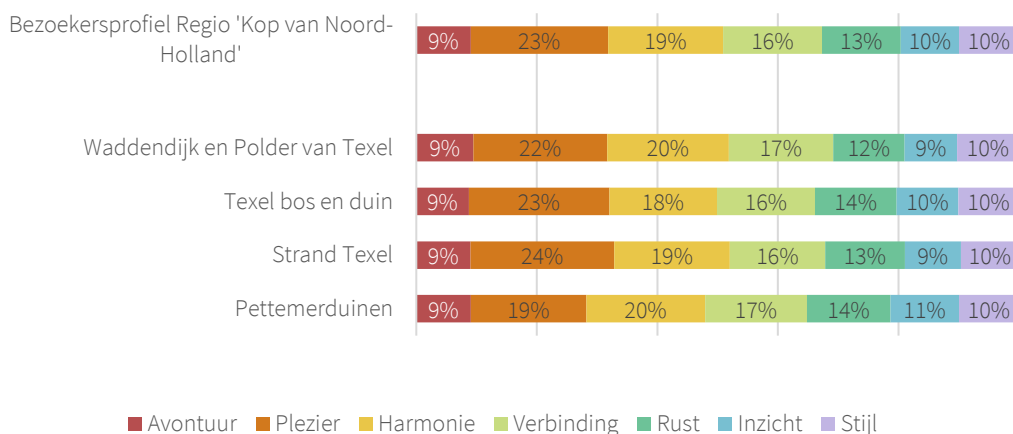
Natuur/ recreatiegebied	Aantal bezoeken (2016)	Aantal hectare	Aantal bezoeken per hectare (2016)	Grens bezoekersaantallen	
Pettemerduinen	875.000		288	2865	Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Strand Texel	1.750.000		Onbekend	Onbekend	Grens wordt niet overschreden
Texel bos en duin	1.750.000		4.309	406	Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Waddendijk en Polder van Texel	1.250.000		5.854	214	Grens wordt niet overschreven
Robbenoord- en Dijkgatsbos	625.000		735	850	Grens wordt niet overschreden

Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving/ provincie(s), aantrekkingskracht en top 3 vervoersmiddelen per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bez. onderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aandeel (%) bezoeken uit eigen provincie	Aandeel (%) bezoeken overige Nederlandse provincies	Aandeel bezoeken (%) uit directe omgeving/eigen gemeente	Aandeel bezoeken (%) overig Noord-Holland	Conclusie aantrekkingskracht o.b.v. herkomst bezoekers	Top 3 vervoersmiddelen
Pettemerduinen	73%	27%	62%	38%	Landelijk	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Overig
Strand Texel	41%	59%	41%	59%	Landelijk	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
Texel bos en duin	47%	53%	53%	47%	Landelijk	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
Waddendijk en Polder van Texel	54%	46%	62%	38%	Landelijk	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Openbaar vervoer
Robbenoord- en Dijkgatsbos	77%	23%	72%	28%	Regionaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Overig 3. Fiets

2.3 Leefstijlen

Bezoekersprofiel: gewogen profiel (op basis van aantal bezoekers) van de regio en profiel van de individuele gebieden

Bezoekersprofiel afgezet tegen het profiel van de inwoner van de eigen gemeente(n)

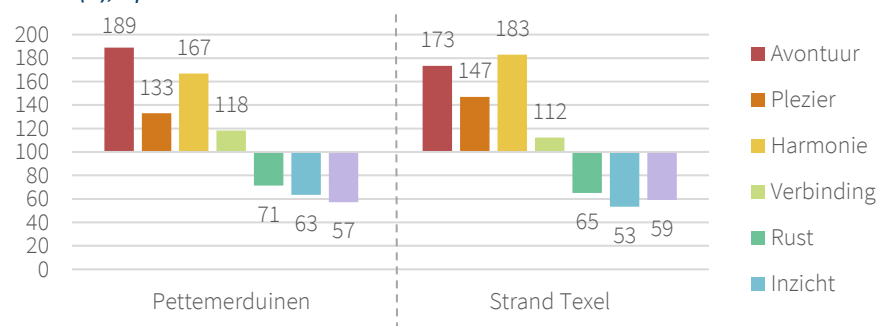
In onderstaande figuren zijn voor de gebieden in de regio het profiel van de bezoekers afgezet tegen het profiel van de inwoners van de eigen gemeente of eigen gemeenten (als er meerdere eigen gemeenten zijn). Als er meerdere 'eigen' gemeenten zijn, is er een gewogen profiel op basis van aantal inwoners gemaakt en afgezet tegen het bezoekersprofiel. Het percentage bezoekers van het gebied dat uit eigen de directe omgeving (eigen gemeente) komt is weergegeven in de laatste tabel op de vorige pagina (*Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving*).

Natuur/ recreatiegebied	'Eigen' gemeente
Pettemerduinen	Schagen
Strand Texel	Texel
Texel bos en duin	Texel
Waddendijk en Polder van Texel	Texel

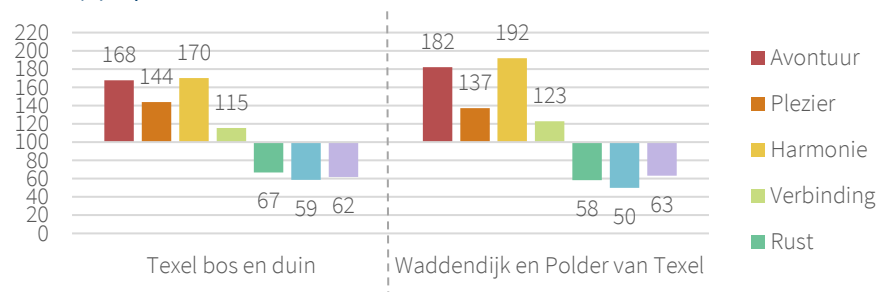
Leeswijzer:

- Index boven de 100: er komen meer bezoekers van deze leefstijlen dan inwoners van deze leefstijlen.
- Index lager dan 100: er wonen meer inwoners met deze leefstijlen dan dat er bezoekers naar het gebied komen.

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Conclusies leefstijlen

Opvallendheden in de omvang van de leefstijlprofielen van bezoekers ten opzichte van verzorgingsgebied:

- Oververtegenwoordigd: avontuurzoeker, harmoniezoeker en plezierzoeker.
- Ondervertegenwoordigd: rustzoeker, inzichtzoeker en stijlzoeker.

Zijn de opvallendheden te duiden op basis van motieven en gedrag van recreanten:

- De oververtegenwoordiging van leefstijlen avontuur-, plezier- en harmoniezoeker lijkt logisch op basis van type gebied: natuur, stranden, duinen, veel (water)activiteiten, vakantiebestemming, ook recreatiegebied. Dit verklaart mogelijk ook de ondervertegenwoordiging van rust- en inzichtzoeker, ze bezoeken aanmerkelijk minder vaker stranden en ontwijken vaak gebieden met veel activiteiten en reuring.
- Stijlzoeker: ondervertegenwoordiging is minder goed te verklaren vanuit hun bezoekmotief, ze bezoeken weliswaar minder vaak een natuurgebied, maar bijvoorbeeld stranden juist wel. Het ontbreekt mogelijk aan (bijzondere) voorzieningen of trekkers voor deze groep.

3. Alkmaar en omstreken

3.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden

Kwaliteiten en kenmerken

De natuur- en recreatiegebieden in de regio Alkmaar en omstreken die in dit onderzoek zijn opgenomen, zijn:

Geestmerambacht	160 ha	7.812 bezoeken/ha	NNN
Schoorlse Duinen	1719 ha	1.454 bezoeken/ha	N2000
Noord-Hollands Duinreservaat	5448 ha	642 bezoeken/ha	N2000
Alkmaardermeer	1258 ha	298 bezoeken/ha	NNN
Alkmaarderhout	24 ha	52.083 bezoeken/ha	Geen
Strand Bergen, Egmond, Schoorl	NB	3.500.000 bezoeken per jaar	Geen

- Andere groen- en natuurgebieden zijn de Eilandspolder (N2000), Heilooerbos, Egmonderhout, Park van Luna, 't Waarderhout en het Oosterdelgebied.
- Kenmerkende kwaliteiten zijn: enerzijds de kust, strand en duingebieden en daarnaast de watersportgebieden en "polderbossen". De bossen 't Waarderhout en Alkmaarderhout hebben door hun ligging en gebruik het karakter van een stadsbos of park, wat ook blijkt uit het aantal bezoeken aan dit gebied per hectare.
- De waardering van de duin- en kustgebieden ligt boven de 8, de overige gebieden hebben een rapportcijfer onder de 8.

De bevolking in Alkmaar en omstreken (bron: [provincie Noord-Holland](#))

Aantal inwoners 2021	300.250
Prognose aantal inwoners in 2040	328.470
Procentuele groei 2040 t.o.v. 2021	+8,4%

Voorzieningen

- Het Noord-Hollands Duinreservaat heeft veel en veel verschillende voorzieningen. De waardering is hoog.
- Ook de andere kustgebieden hebben een hoog voorzieningenniveau met meerdere verblijfsaccommodaties, dagrecreatie en horeca.
- Gebied met een lager voorzieningenniveau is Geestmerambacht. Het is opvallend dat de bestedingen in Geestmerambacht op €2,62 liggen, terwijl geen horeca aanwezig is.

Aanwezige activiteiten en voorzieningen per natuur/ recreatiegebied

Natuur/ recreatiegebied	Horeca	Verblijfsrecreatie	Dagrecreatie	Rijksmonumenten
Alkmaarderhout		6	2 Geen dagrecreatie	22
Alkmaardermeer (plas en oevers)		13	4	9
Geestmerambacht	Geen horeca	Geen verblijfsrecreatie		1 Geen rijksmonumenten
Noord-Hollands Duinreservaat		40	29	14
Schoorlse Duinen		29	8	4
Strand Bergen/ Egmond/ Schoorl		46	14	4

Bereikbaarheid

- Fietsnetwerk heeft een lagere dichtheid ten zuiden van Alkmaar, hierdoor is het Alkmaardermeer vanuit Alkmaar slechts op één manier te bereiken.
- De recreatiegebieden zijn goed aangesloten op het fietsnetwerk, enkel om het Alkmaardermeer (en oevers) kan je alleen omheen fietsen, niet erdoorheen.
- Varen: sloepenroute ten oosten van Alkmaar, recreatieve vaarroutes aanwezig in/ rond Alkmaar maar niet in rest van deelregio. Bijvoorbeeld rond Stompnetoren, Heiloo, Limmen geen vaarnetwerk. Dicht recreatief vaarnetwerk in/ rond het Alkmaarder- en Uitgeestermeer.
- Het wandelnetwerk heeft ten oosten en ten zuiden van Alkmaar een lagere dichtheid en in de kuststrook een hogere dichtheid.
- Wat opvalt is dat qua wandelen het Alkmaardermeer wel is aangesloten, maar dat er wel een poldergebied overbrugd moet worden.
- In de regio zijn 13 TOP's. Geestmerambacht heeft geen TOP, de andere gebieden wel.
- Het NS-station Castricum ligt vlakbij de Duinen en heeft een TOP met meerdere wandel- en fietsmogelijkheden. Op het station zijn echter geen voorzieningen voor dagrecreatie, verblijfsrecreatie of horeca. Vlakbij liggen wel het Kabouterbos een uitkijktoren en een horeca.

Functioneren

- Schoorlse Duinen, Geestmerambacht, Alkmaarderhout behoren tot de gebieden die een hogere bezoekersdichtheid provincie breed (aantal bezoeken per hectare). Hier moet bij opgemerkt worden dat dit enkel de Nederlandse bezoekers betreft (buitenlandse gasten zijn hier niet in meegenomen). Met name langs de kust zal het aantal bezoeken daarvoor hoger liggen als gevolg van toerisme (binnenlands en buitenland).
- Van beide duingebieden is bekend dat er tussen 2016 en nu een toename van bezoekersaantallen is geweest. Van andere gebieden is dit onbekend.

- Van de Schoorlse Duinen wordt aangegeven dat de bezoekersaantallen de draagkracht overschrijden (structureel).
- Het Alkmaardermeer heeft een relatief laag aantal bezoekers per hectare, maar de bezoekers concentreren zich langs de oevers, waardoor de werkelijke dichtheid hoger is. Op piekmomenten of -locaties wordt de grens van het aantal bezoekers bereikt.
- Van Geestmerambacht, het Strand en het Noord-Hollands Duinreservaat is dat ook op piekmomenten of -locaties.
- De Schoorlse Duinen hebben veel beheerachterstanden, het Noord-Hollands Duinreservaat Alkmaardermeer en het strand enkele.
- In het Noord-Hollands Duinreservaat (PWN) zijn een aantal broedvogelgebieden waar men zich goed aan de regels houdt. In het gebied is een zoneringszodat verschillende natuurkernen zo min mogelijk verstoord worden (geen activiteiten plannen en extensieve infrastructuur).

Huidige omvang bezoeken in relatie tot drukte

- Van de zeven onderzochte gebieden zijn er twee landelijke trekkers, twee regionale trekkers en drie gebieden met een lokaal verzorgingsgebied.
- Het aantal bezoeken per hectare is in twee van de zes gebieden groter dan het provinciale gemiddelde (4626 bezoeken per ha).
- In alle gebieden is er sprake van pieken qua bezoekersaantallen, ook bij de gebieden met een laag aantal bezoeken per hectare (Alkmaardermeer, Noordhollands Duinreservaat, Strand Bergen, Egmond, Schoorl).
- Het gebied Robbenoord/ Dijkgatsbos heeft nog relatief weinig bezoeken en hier worden door de terreinbeheerder geen drukte ervaren. Hier is mogelijk extra opvangcapaciteit aanwezig.

Toekomstplannen en ambities

Geestmerambacht⁷

- Basisplan: ontwikkelen tot parkenlint met diversiteit aan belevingen.
- De verdere ontwikkeling van het gebruik van het gebied wordt in samenhang gezien met de aanwezige kwaliteiten. Recreatie, natuur, landschap en cultuurhistorie zijn geen 'losse waarden', ze grijpen in elkaar en kunnen elkaar versterken. Op plekken waar een overgang nodig is (bijvoorbeeld van druk naar rustig) komen zones om dit te reguleren. Om die samenhang in de visie vorm te geven wordt gewerkt met vijf hoofdambities:
 - Natuurwaarden verder versterken (grotere biodiversiteit) en beleefbaar maken;
 - Toeristische en recreatieve voorzieningen vernieuwen en uitbreiden;
 - Bereikbaarheid (entrees) en wandel-, fiets- en kanoverbindingen verbeteren;
 - Betrokkenheid verbreden (samenwerking en eigenaarschap);
 - Identiteit en naamsbekendheid van het gebied versterken.

Schoolse Duinen, strand Bergen, Egmond, Schoorl en Amsterdamse Waterleidingduinen⁸

- Voor het reguliere beheer- en onderhoudsprogramma is het noodzakelijk om op de zeespiegelstijging te anticiperen en maatwerk te leveren. Zeespiegelstijging vraagt om het laten meegroeien van de kust.
- Er is een wens om delen van de kust vrij te houden van recreatieve bebouwing ten behoeve van ecologische ontwikkeling.
- De biodiversiteit neemt af, en de provincie heeft nog een opgave om stukken NNN te realiseren en zo de natuur robuust en zoveel mogelijk

aaneengesloten te maken om de leefgebieden van dieren en planten te vergroten. Om de biodiversiteit te vergroten zoekt de provincie ook juist buiten de natuurgebieden naar verbetermogelijkheden.

- Er bestaat een noodzaak tot continue kwaliteitsverbetering, ook van het bestaande aanbod, om te kunnen blijven inspelen op veranderende wensen en behoeften van bezoekers (o.a. vergrijzing).
- Er is vanuit ondernemers bereidheid om te investeren in natuurbeleving en bij te dragen aan de onderlinge samenhang.
- De vele ontwikkelingen rond verblijfsrecreatie vragen om een goede regionale afweging en afstemming (vraag-aanbod in balans).
- Er is vraag naar groter, luxer, meer comfort, maar ook naar klein, authentiek en lokaal. We zien een tendens naar plattelandstoerisme bijvoorbeeld 'logeren bij de boer'. Ook is er een trend naar commercialisering (vakantieverhuur) van de strandhuisjes.

Alkmaardermeer⁹

De hoofdambitie is een herkenbaar en bekend gebied met een toegankelijke naam dat jaarrond eigentijdse en duurzame (water)recreatiemogelijkheden biedt voor de lokale bewoners, voor inwoners uit de regio en voor (inter-)nationale toeristen, met goede verbindingen over land en water met andere bestemmingen, waarin de natuur zich positief ontwikkelt. Zo streeft het Alkmaardermeer naar meer bestedingen, meer bezoekers en het geven van ruimte voor nieuwe initiatieven (investeren om meer bezoekers te kunnen ontvangen).

Noord-Hollands Duinreservaat¹⁰

De visie/ ambitie van PWN (terreinbeherende organisatie van het Noord-Hollands Duinreservaat, een deel van Nationaal Park Zuid-Kennemerland en Landgoed Marquette) bestaat uit zes kernthema's: (1) natuur, recreatie en

⁷ Visie recreatiegebieden Geestmerambacht 2030 (Geestmerambacht, Groene Loper en Park van Luna)

⁸ Toekomstperspectief 2040 Noord-Hollandse Noordzeekust (2018)

⁹ Toekomstvisie Alkmaarder- en Uitgeestermeer 2030 (2021)

¹⁰ Vitale duinen, bron van genieten. Beheernota PWN 2015-2025

waterwinning duurzaam samen, (2) werken aan ecologische veerkracht, (3) met gastvrijheid bijdragen aan positieve ervaringen, (4) mensen met de natuur verbinden, (5) verbreden van de verbinding met de regio en (6) andere bijdragen bevorderen en organiseren.

Voor Alkmaarderhout is geen toekomst- of beheerplan bekend.

Highlights, kansen en opgaven

- De verschillende gebieden in deze regio kennen allemaal hun eigen uitdagingen:
 - Schoorlse Duinen: structureel (te) hoge bezoekersaantallen en beheerachterstanden.
 - Alkmaardermeer: pieken qua bezoekersaantallen en enkele beheerachterstanden
 - Noord-Hollands Duinreservaat en strand: drukte op piekmomenten en enkele beheerachterstanden.
 - Geestmerambacht: bezoekersdrukte op piekmomenten.
 - Strand Bergen, Egmond, Schoorl: pieken qua bezoekersaantallen en enkele beheerachterstanden
- Aan de hand van een berekening m.b.v. GIS (zie H 6 en bijlage 1 van deel A van dit onderzoek) zijn vraag en aanbod naar groene recreatieruimte voor deze deelregio in beeld gebracht. Er is berekend hoe de hoeveelheid groen en natuur zich verhoudt tot de behoeften van inwoners. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat het hierbij gaat om berekeningen binnen de regio, er wordt hierbij geen rekening gehouden met inwoners van naastgelegen regio's. Voor meer informatie zie hoofdstuk 6 in het hoofdrapport (deel A).
- De berekeningen voor 2021 laten zien dat Alkmaar en omstreken voldoende recreatieplaatsen biedt voor de inwoners van de regio, tenzij er rekening gehouden wordt met kwetsbare natuur. Dan laat Alkmaar en omstreken een tekort aan recreatieplaatsen zien.

3.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied

- Deze tekorten kunnen uitgedrukt worden in een tekort van 950 hectare of 95 kilometer aan paden in 2021, wanneer er in de berekeningen rekening gehouden wordt met kwetsbare natuur.
- Daarentegen laten de berekeningen voor 2040 een negatief saldo zien: er is per definitie een tekort aan recreatieplaatsen voor de inwoners van de regio, ook wanneer er rekening geen gehouden wordt met de kwetsbare natuur.
- Deze tekorten kunnen uitgedrukt worden in een tekort van 1.130 hectare groen- of recreatiegebied of 113 kilometer pad.

Kansen

- Betere benutting van het Alkmaardermeer door realisatie van wandel- en fietsmogelijkheden in combinatie met varen, een aantrekkelijke groene verbinding met de Duinen en een TOP bij Uitgeest. De toekomstvisie Alkmaardermeer speelt hier op in.
- Ook het Geestmerambacht kan beter benut worden, door bijv. het voorzieningenniveau te verbeteren. Hiervoor is ook recent een visie opgesteld. Tussen Geestmerambacht en de duinen is geen rechtstreekse verbinding (daar zit ook het Noord-Hollands Kanaal tussen);
- Het NS-station Castricum ligt vlakbij de Duinen en heeft een TOP met meerdere wandel- en fietsmogelijkheden. Op het station zijn echter nauwelijks voorzieningen voor dagrecreatie, verblijfsrecreatie of horeca. De dichtheid van het wandelnetwerk is hier laag. Vlakbij liggen wel het Kabouterbos, een uitkijktoren, een horeca en Museum Huis van Hilde. Gastvrije inrichting van de stationsomgeving, betere loop- en fietsroute naar de duinen (300 meter) en meer voorzieningen bieden kansen voor verbetering (indien passend in de ecologische doelen). Hierdoor kan duurzaam vervoer naar recreatie- en natuurgebieden gestimuleerd worden.

Waardering Nederlandse bezoekers, bestedingen, ondernomen activiteiten tijdens bezoek en motief om activiteiten te ondernemen (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Waardering Nederlandse bezoekers	Bestedingen	Ondernomen activiteiten tijdens bezoek	Motief om activiteiten te ondernemen
Alkmaarderhout	7,5	€4,01	1. Wandelen 2. Horeca bezocht 3. Ontmoeten/ afspreken met vrienden	1. Buiten zijn, frisse neus halen 2. Gezellig met familie/ vrienden op stap 3. Dichtbij
Alkmaardermeer (plas en oevers)	7,8	€5,28	1. Wandelen 2. Varen met motorboot 3. (Toer) fietsen	1. Genieten van landschap/ natuur 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Dichtbij
Geestmerambacht	7,6	€2,62	1. Wandelen 2. Hond uitlaten 3. Zwemmen	1. Dichtbij 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Gezellig met familie/ vrienden op stap
Noord-Hollands Duinreservaat	8,2	€7,27	1. Wandelen 2. Horeca bezocht 3. (Toer) fietsen	1. Genieten van landschap/ natuur 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Gezellig met familie/ vrienden op stap
Schoolse Duinen	8,1	€13,33	1. Wandelen 2. Horeca bezocht 3. (Toer) fietsen	1. Genieten van landschap/ natuur 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Gezellig met familie/ vrienden op stap
Strand Bergen/Egmond/Schoorl	8,2	€19,51	1. Wandelen 2. Horeca bezocht 3. Zonnen/ luieren/ dagkamperen	1. Buiten zijn, frisse neus halen 2. Gezellig met familie/ vrienden op stap 3. Genieten van landschap/ natuur

Aantal bezoeken, aantal hectare, bezoeken per hectare en de grens van bezoekersaantallen bereikt per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aantal bezoeken (2016)	Aantal hectare	Aantal bezoeken per hectare (2016)	Grens bezoekersaantallen
Alkmaarderhout	1.250.000	24	52083	Onbekend
Alkmaardermeer (plas en oevers)	375.000*	1.258	298	Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Geestmerambacht	1.250.000*	160	7813	Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Noord-Hollands Duinreservaat	3.500.000	5.448	642	Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Schoolse Duinen	2.500.000	1.719	1454	Structureel overschreden
Strand Bergen/ Egmond/ Schoorl	3.500.000	Onbekend	Onbekend	Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden

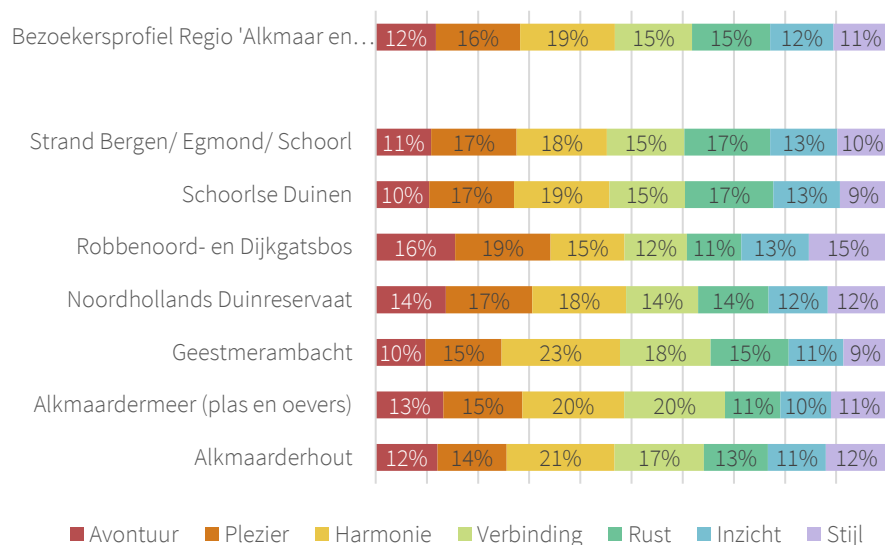
* Uit de bezoekersmonitor van Recreatie Noord-Holland blijkt dat voor het recreatiegebied Alkmaarder- en Uitgeestermeer in 2016 het aantal bezoekers lag op 360.655 en voor Geestmerambacht op 1.308.808.

Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving/ provincie(s), aantrekkingskracht en top 3 vervoersmiddelen per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aandeel (%) bezoeken uit eigen provincie	Aandeel (%) bezoeken overige Nederlandse provincies	Aandeel bezoeken (%) uit directe omgeving (eigen gemeente)	Aandeel bezoeken (%) overig Noord-Holland	Conclusie aantrekkingskracht o.b.v. herkomst bezoekers	Top 3 vervoersmiddelen
Alkmaarderhout	91%	9%	78%	22%	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Te voet 3. Fiets
Alkmaardermeer (plas en oevers)	90%	10%	Onbekend	Onbekend	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Boot kano roeiboot
Geestmerambacht	97%	3%	77%	23%	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
Noord-Hollands Duinreservaat	84%	16%	48%	52%	Regionaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
Schoorlse Duinen	70%	30%	18%	82%	Landelijk	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
Strand Bergen/ Egmond/ Schoorl	74%	26%	32%	68%	Landelijk	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet

3.3 Leefstijlen

Bezoekersprofiel: gewogen profiel (op basis van aantal bezoekers) van de regio en profiel van de individuele gebieden

Bezoekersprofiel afgezet tegen het profiel van de inwoner van de eigen gemeente(n)

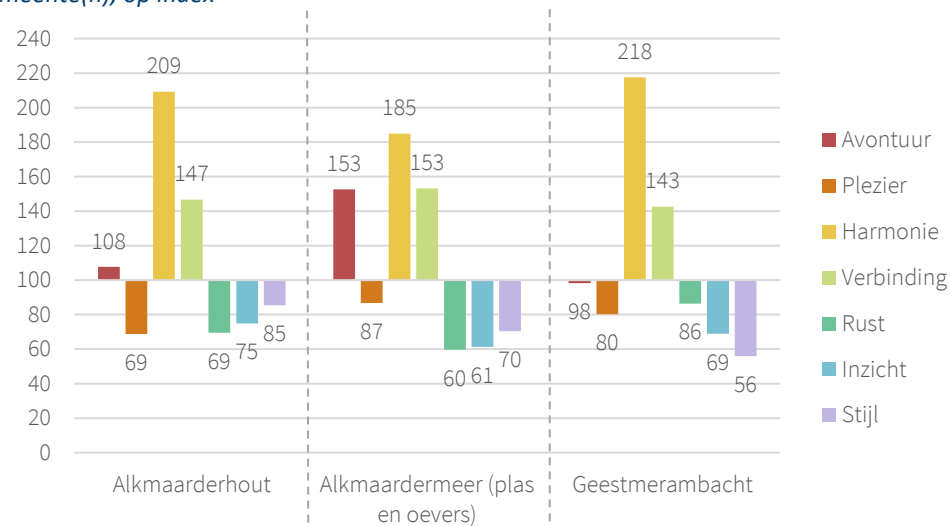
In onderstaande figuren zijn voor de gebieden in de regio het profiel van de bezoekers afgezet tegen het profiel van de inwoners van de eigen gemeente of eigen gemeenten (als er meerdere eigen gemeenten zijn). Als er meerdere 'eigen' gemeenten zijn, is er een gewogen profiel op basis van aantal inwoners gemaakt en afgezet tegen het bezoekersprofiel. Het percentage bezoekers van het gebied dat uit eigen de directe omgeving (eigen gemeente) komt is weergegeven in de laatste tabel op de vorige pagina (*Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving*).

Natuur/ recreatiegebied	'Eigen' gemeente
Alkmaarderhout	Alkmaar
Alkmaardermeer (plas en oevers)	Geen (gewogen profiel aangrenzende gemeenten genomen: Castricum, Wormerland, Uitgeest, Alkmaar, Heemskerk, Heiloo, Zaanstad)
Geestmerambacht	Langedijk, Alkmaar
Noord-Hollands Duinreservaat	Bergen NH, Castricum, Heemskerk
Robbenoord- en Dijk-gatsbos	Hollands Kroon
Schoorlse Duinen	Bergen NH
Strand Bergen/ Egmond/ Schoorl	Bergen NH

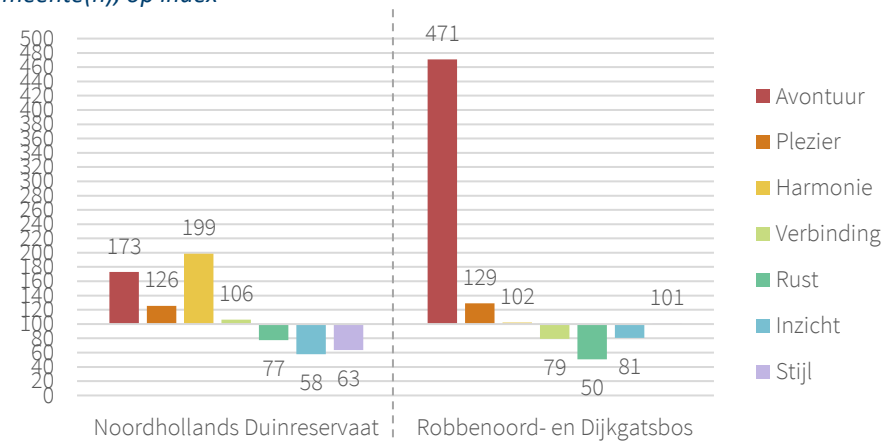
Leeswijzer:

- Index boven de 100: er komen meer bezoekers van deze leefstijlen dan inwoners van deze leefstijlen.
- Index lager dan 100: er wonen meer inwoners met deze leefstijlen dan dat er bezoekers naar het gebied komen.

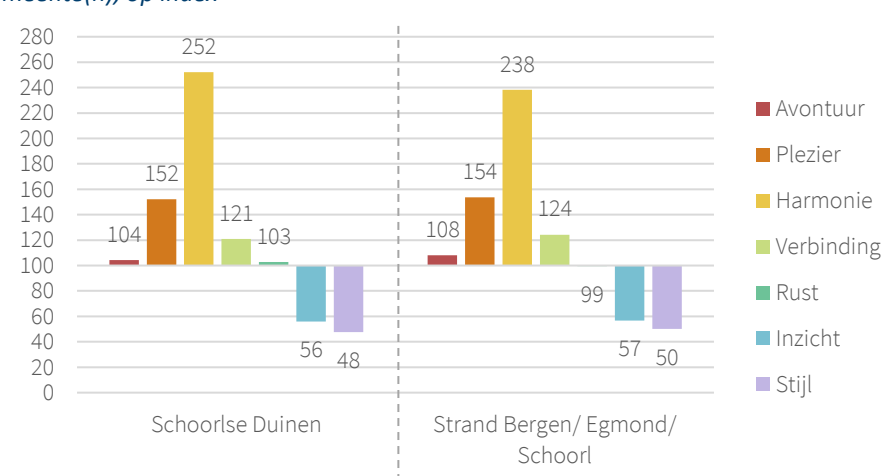
Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Conclusies leefstijlen

Opvallendheden in de omvang van de leefstijlprofielen van bezoekers ten opzichte van verzorgingsgebied:

- Oververtegenwoordiging harmonie- en verbindingszoeker voor de binnenlandse gelegen (recreatie)gebieden. Dit geldt ook voor de avontuurzoeker bij het Alkmaardermeer;
- Oververtegenwoordiging van harmoniezoeker en plezierzoeker in de duin- en kustgebieden. Oververtegenwoordiging van avontuurzoeker in vooral Noord-Hollands Duinreservaat en Robbenoord en Dijkgatsbos.
- Ondervertegenwoordigd: vooral de plezierzoeker in de binnenlandse (recreatie)gebieden.
- Ondervertegenwoordigd: in alle gebieden de inzichtzoeker en stijlzoeker.

Zijn de opvallendheden te duiden op basis van motieven en gedrag van recreanten:

- De oververtegenwoordiging van plezier, harmoniezoeker in de duin- en kustgebieden zijn logisch; denk aan het Klimduin Schoorl, met horeca en winkels.
- Dat de inzichtzoeker en stijlzoeker in alle gebieden ondervertegenwoordigd zijn is niet helemaal goed te verklaren, mogelijk is het te druk in die gebieden. Ook het achterblijven van de plezierzoeker als bezoeker aan het Alkmaardermeer is opvallend, dit zou voor hen aantrekkelijk kunnen zijn.

4. West-Friesland

4.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden

Kwaliteiten en kenmerken

De natuur- en recreatiegebieden in de regio West-Friesland, opgenomen in dit onderzoek zijn:

Enkhuizerzand	9 ha	69.444 bezoeken/ha	Geen status
Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen	NB	NB	Deels NNN
Streekbos	79 ha	11.076 bezoeken/ha	NNN
Vooroever	192 ha	1953 bezoeken/ha	Deels NNN en deels N2000

- Andere natuur- en recreatiegebieden in deze regio zijn De Weelen en kleinere gebieden zoals Twisk/ Oostermare en De Skôot bij Medemblik en de weidevogelreservaten bij De Gouw.
- Kenmerkende kwaliteiten zijn hier de ligging aan de IJsselmeer- en Markermeerkust en het moeras en agrarische polderlandschap. Ook zijn de (weide)vogels gecombineerd met oudhollandse dorpen, steden en molens kenmerkend voor West-Friesland.
- Qua natuur wordt hier gestreefd naar het aantrekkelijk maken van het gebied voor weidevogels, bij de Markermeerdijk is NNN dat nog gerealiseerd moet worden. Voor recreatie wordt gestreefd naar het benutten van de landschappelijke kwaliteiten voor recreatie en het leggen van verbindingen¹¹.

¹¹ <https://recreatieschapwestfriesland.nl/wp-content/uploads/2016/12/Natuur-en-Recreatieplan-Westfriesland-2.pdf> en <https://www.noord->

- De waardering van de gebieden (zie tabel in bijlage 1) varieert tussen de 7,4 (Vooroever) en de 8,0 (Streekbos).
- De gebieden zijn relatief klein, waardoor de bezoekersdichtheid hier hoog ligt vergeleken met andere gebieden. Van alle gebieden in het bezoekersonderzoek heeft het Enkhuizerzand het hoogste aantal (Nederlandse) bezoeken per hectare.

De bevolking in West-Friesland (bron: [provincie Noord-Holland](#))

Absolute bevolking 2021	214.000
Prognose aantal inwoners in 2040	222.850
Procentuele groei 2040 t.o.v. 2021	+4,1%

Voorzieningen

- Waar langs de Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen vele voorzieningen aanwezig zijn, is dit in de overige gebieden niet het geval.
- Zoals eerder aangegeven trekt het Enkhuizerzand (een relatief klein recreatiegebied van 9 hectare) relatief veel bezoekers. Hier is dan ook een groot aantal activiteiten en voorzieningen aanwezig (in totaal 29);
- De waardering is gemiddeld;
- In West-Friesland speelt waterrecreatie een grotere rol in het type activiteiten van Nederlandse bezoekers. Zo zijn na wandelen, zwemmen, surfen en zeilen populair;

holland.nl/Onderwerpen/Natuur/Natuurversterking_Stikstof/Aanpak_per_gebied/Gebieden/West_Friesland

Aanwezige activiteiten en voorzieningen per natuur/ recreatiegebied

Natuur/ recreatiegebied	Horeca	Verblijfsrecreatie	Dagrecreatie	Rijksmonumenten
Enkhuizerzand	2	1	6	20
Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen	110	4	21	379
Streekbos ¹²	<i>Geen horeca</i>	<i>Geen verblijfsrecreatie</i>	<i>Geen dagrecreatie</i>	1
Vooroever	5	4	5	6

Bereikbaarheid

- Door de gehele deelregio is een dicht netwerk aan fietspaden beschikbaar, er vallen geen gaten;
- De natuur- en recreatiegebieden zijn goed aangesloten op het fietsnetwerk. Voor de Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen geldt dat je niet direct langs de kust fietst, maar wat meer richting het binnenland. Ook kun je enkel langs de Vooroever fietsen, niet erdoorheen;
- West-Friesland kent relatief veel doodlopende recreatieve vaarwegen. In het noorden en oosten van Hoorn zijn geen mogelijkheden om te varen, het westen van Hoorn kent een aantal recreatieve vaarwegen. West-Friesland heeft één sloepenroute (van Medemblik naar Enkhuizen);
- Het wandelnetwerk heeft rond Hoorn een lagere dichtheid en rond Enkhuizen een hogere dichtheid;
- In de gebieden zijn diverse wandelpaden aanwezig;
- In de regio zijn 9 TOP's. Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen, Streekbos en Vooroever hebben een TOP, enkel het Enkhuizerzand niet.

¹² Deze informatie is afkomstig uit het onderzoek uit 2016 van NBTC. Het aantal voorzieningen in Streekbos wordt niet herkend door de TBO (Recreatieschap West-

Functioneren

- Enkhuizerzand en Streekbos hebben een relatief hoog aantal bezoeken per hectare. Vooroever scoort provincie-breed gemiddeld en de Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen relatief laag;
- Streekbos, Vooroever en Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen zagen tussen 2016 en nu een toename in het bezoekersaantallen. Voor Enkhuizerzand is dit onbekend;
- Enkhuizerzand heeft een relatief hoog aantal bezoekers per hectare. Lokaal kan het strand van Enkhuizerzand beschouwd worden als één van de belangrijkste attracties van het gebied;
- Van Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen en Streekbos is bekend dat op piekmomenten en/ of locaties de grens van bezoekersaantallen wordt overschreden. In Vooroever en Enkhuizerzand wordt de grens niet overschreden.;
- Enkhuizerzand en Streekbos hebben enkele beheerachterstanden, voor de overige gebieden is er geen sprake van achterstanden; ;
- Over het algemeen is de balans tussen natuur en recreatie op de terreinen van recreatieschap West-Friesland goed. Dit komt vooral omdat de terreinen recreatieterreinen zijn en geen natuurgebieden waar wordt gerecreëerd. Er zijn geen gebieden waar natuurbescherming voorop staat. Dit staat los van inspanningen om de biodiversiteit te vergroten.

Huidige omvang bezoeken in relatie tot drukte

- De vijf onderzochte gebieden omvatten één landelijke trekker, twee regionale en twee gebieden met een lokaal verzorgingsgebied.
- In drie van de vier gebieden is de bezoekdichtheid aanzienlijk hoger dan het provinciale gemiddelde (4.626 bezoeken per hectare).
- De correlatie met de inschatting van de drukte is hier lastig te maken: voor het gebied met de hoogste bezoekdichtheid ontbreekt die

Friesland). Anno 2022 is er o.a. horeca aanwezig, een IVN-locatie, een sterrenwacht, klimpark, en verschillende activiteiten en routes.

waarneming of inschatting vanuit de terreinbeherende organisatie. En voor het gebied waar een piekbelasting wordt ervaren ontbreken cijfers over de bezochtichtheid.

- Voor het Streekbos geldt dat er hoge bezoekaantallen (zowel absoluut als relatief) zijn en ook piekbelasting (drukke) optreedt op sommige plekken en momenten
- Bij de Voorover is een toename van bezoekersaantallen kansrijk (er is nog geen sprake van (zorgelijke) overschrijding. Er zijn hier dus relatief weinig bezoeken, en geen overlast. Hier lijkt opvangcapaciteit beschikbaar.

Toekomstplannen en ambities

Enkhuizerzand¹³

- Uitgangspunten op schaalniveau van het landschap zijn:
 - Het benutten van de kwaliteit van het groot open water aan de rand van de stad (oeverstrook openbaar).
 - Het vormgeven van een duidelijke begrenzing van het recreatieoord aan de noordzijde.
 - Het uitwerken van maatregelen voor de waterveiligheid in het gebied dient aansluiten bij de “vormtaal” van de historische ontwikkeling van het gebied.
- Uitgangspunten op het schaalniveau van de planlocatie zijn:
 - Het aansluiten van toeristische en recreatieve ontwikkelingen in dit gebied op de aanwezige zonering van druk naar rust.
 - Streven naar een meer specifieke inrichting van de openbare ruimte en situering van functies als een echte kuststrook.
 - Het vormgeven van een centrale as die de verschillende functies aaneenrijgt en zo voor ruimtelijke samenhang zorgt.

¹³ Beeldkwaliteitsplan herontwikkeling recreatieoord Enkhuizerzand (oktober 2015)

¹⁴ Toekomstbeeld Markermeer-IJmeer (2009)

- Het vormgeven van een nieuw baken vanaf de dijk en het water door het clusteren van een aantal recreatieve voorzieningen.

Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen¹⁴

- Hoge kwaliteit van de kustzone behouden;
- Recreatief mede gebruik waterkering (paadjes, vooroevers, strandjes);
- Zuinig met luwtedammen;
- Inpassen kleinschalige recreatie;

Streekbos¹⁵

- Plannen voor recreatieve verbindingen Streekbos en De Weelen;
- Het streven is om de recreatieve oost-westverbindingen van het Enkhuizerstrand naar het Streekbos, door De Weelen richting het westen te versterken;

Voorover¹⁶

- Doel: Het verbeteren van de ecologische en recreatieve (dwars)verbindingen tussen land en water;
- het recreatieschap, de Provincie Noord Holland en Rijkswaterstaat of en hoe de verschillende ambities in het gebied verder vorm kunnen krijgen.
- Het streven is om meer samenhang te brengen in het waterrecreatieve product. Vooral op het terrein Voorover – Vlietsingel liggen kansen om de samenhang van de voorzieningen te versterken.
- Werven ondernemers voor terreinen: Dit verdienmodel past het Recreatieschap Westfriesland zeer succesvol toe in het Streekbos. Het is kansrijk dit ook op andere terreinen toe te passen, o.a. Voorover is hier kansrijk voor vanwege het intensievere gebruik van die terreinen

¹⁵ Natuur- en Recreatieplan Westfriesland (2016)

¹⁶ Natuur- en Recreatieplan Westfriesland (2016), Kustvisie IJsselmeerkust (2021)

Highlights, kansen en opgaven

- De verschillende gebieden in deze regio kennen allemaal hun eigen uitdagingen:
 - Enkhuizerzand: hoge bezoekersdichtheid, maar wordt niet overschreden. Wel enkele beheerachterstanden.
 - Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen: grens bezoekerstaantallen overschreden bij/op pieken, geen beheerachterstanden.
 - Streekbos: hoge bezoekersdichtheid, grens aantal bezoekers overschreden op piekmomenten/ locaties, geen beheerachterstand
 - Vooroever: enkele beheerachterstanden, grens bezoekersaantallen wordt niet overschreden
- Met behulp van het GIS-model zijn de groenopgaven in beeld gebracht. Er is berekend hoe de hoeveelheid groen en natuur zich verhoudt tot de behoeften van inwoners. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat het hierbij gaat om berekeningen binnen de regio, er wordt hierbij geen rekening gehouden met inwoners van naastgelegen regio's. Voor meer informatie zie hoofdstuk 6 in het hoofdrapport (deel A).
- Berekeningen laten zien dat er in 2021 en 2040 een tekort is aan recreatieplaatsen voor de inwoners van de regio West-Friesland. Zowel in de uitgangssituatie als in de situatie waar in de berekening rekening gehouden wordt met kwetsbare natuur.
- Deze tekorten laten zich in 2021 vertalen naar 2.510 hectare of 251 kilometer pad in de uitgangssituatie en naar 2.260 hectare of 226 kilometer pad in de situatie waar rekening gehouden wordt met kwetsbare natuur.
- In 2040 gaat het om een tekort van 2.576 hectare of 258 kilometer pad.
- Door de relatief kleine gebieden is de toegankelijkheid en padendichtheid van het agrarisch gebied van invloed op het aanbod.

Kansen

- Betere benutting van de Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen. Een breed scala aan voorzieningen is aanwezig. Ook zijn aan weerszijden bij

de kust van Hoorn twee TOP's en in de nabijheid NS-stations (Hoorn en Hoorn Kersenboogerd). Hoe kunnen we ervoor zorgen dat hier een verbinding tot stand komt?

- Verdienmodellen om de kosten voor beheer en onderhoud te drukken. Dit biedt kansen om extra inkomsten van bezoekers te werven. Vooroever is hier kansrijk voor.

4.2 Gebruik waardering per natuur- en recreatiegebied

Waardering Nederlandse bezoekers, bestedingen, ondernomen activiteiten tijdens bezoek en motief om activiteiten te ondernemen (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Waardering Nederlandse bezoekers	Bestedingen	Ondernomen activiteiten tijdens bezoek	Motief om activiteiten te ondernemen
Enkhuizerzand	7,6	€8,83	1. Wandelen 2. Horeca bezocht 3. Surfen/ zeilen	1. Anders 2. Gezellig met familie/ vrienden op stap 3. Surfen/ zeilen
Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen	7,6	€7,12	1. Wandelen 2. Surfen/ zeilen 3. (Toer) fietsen	1. Gezellig met familie/ vrienden op stap 2. Dichtbij 3. (Toer) fietsen
Streekbos	8,0	€6,59	1. Wandelen 2. Horeca bezocht 3. Spelen	1. Dichtbij 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Spelen
Vooroever	7,4	€12,30	1. Wandelen 2. Zwemmen 3. Hond uitlaten	1. Dichtbij 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Hond uitlaten

Aantal bezoeken, aantal hectare, bezoeken per hectare en de grens van bezoekersaantallen bereikt per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aantal bezoeken (2016)	Aantal hectare	Aantal bezoeken per hectare (2016)	Grens bezoekersaantallen	
Enkhuizerzand	625.000		9	69.444	Grens wordt niet overschreden
Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen	875.000		Onbekend	Onbekend	Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Streekbos	875.000		79	10.443	Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Vooroever	375.000		192	1.953	Grens wordt niet overschreden

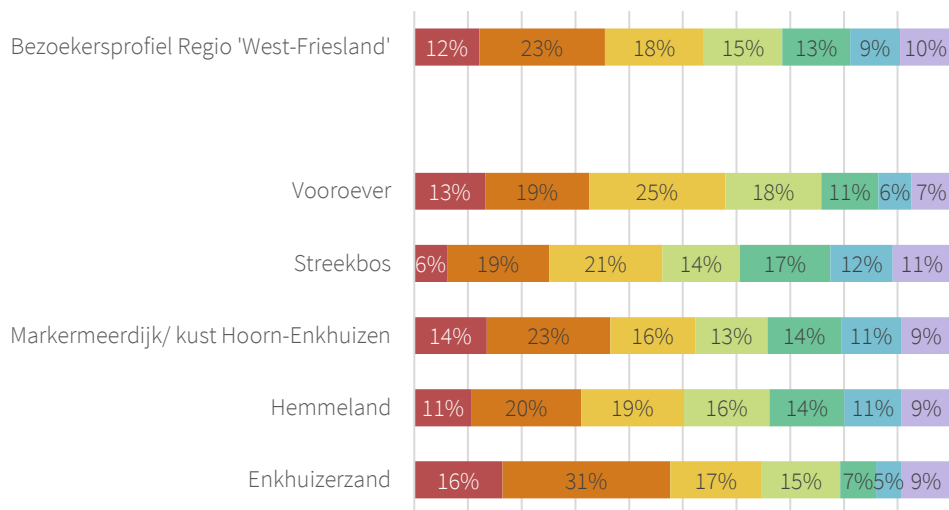
Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving/ provincie(s), aantrekkingskracht en top 3 vervoersmiddelen per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aandeel (%) bezoeken uit eigen provincie	Aandeel (%) bezoeken overige Nederlandse provincies	Aandeel bezoeken (%) uit directe omgeving (eigen gemeente)	Aandeel bezoeken (%) overig Noord-Holland	Conclusie aantrekkingskracht o.b.v. herkomst bezoekers	Top 3 vervoersmiddelen
Enkhuizerzand	66%	34%	71%	29%	Landelijk	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Boot kano roeiboot 3. Fiets
Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen	79%	21%	Onbekend	22% binnen MRA-regio ¹⁷	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Boot kano roeiboot
Streekbos	91%	9%	68%	32%	Regionaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Te voet 3. Fiets
Vooroever	99%	1%	78%	22%	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Te voet 3. Fiets

¹⁷ Voor dit gebied is geen herkomst uit de directe omgeving en overig Noord-Holland bekend. Wel is bekend dat 22% van de bezoekers uit de MRA regio komt.

4.3 Leefstijlen

Bezoekersprofiel: gewogen profiel (op basis van aantal bezoekers) van de regio en profiel van de individuele gebieden

■ Avontuur ■ Plezier ■ Harmonie ■ Verbinding ■ Rust ■ Inzicht ■ Stijl

Bezoekersprofiel afgezet tegen het profiel van de inwoner van de eigen gemeente(n)

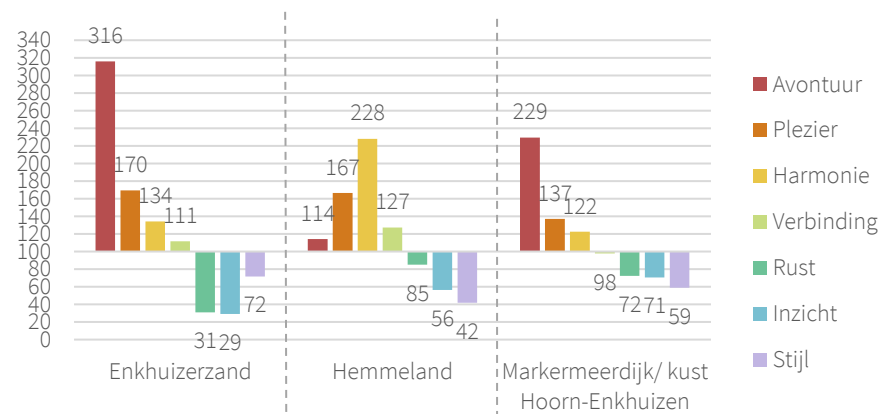
In onderstaande figuren zijn voor de gebieden in de regio het profiel van de bezoekers afgezet tegen het profiel van de inwoners van de eigen gemeente of eigen gemeenten (als er meerdere eigen gemeenten zijn). Als er meerdere 'eigen' gemeenten zijn, is er een gewogen profiel op basis van aantal inwoners gemaakt en afgezet tegen het bezoekersprofiel. Het percentage bezoekers van het gebied dat uit eigen de directe omgeving (eigen gemeente) komt is weergegeven in de laatste tabel op de vorige pagina (*Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving*).

Natuur/ recreatiegebied	'Eigen' gemeente
Enkhuizerzand	Enkhuizen
Hemmeland	Waterland
Markermeerdijk/ kust Hoorn-Enkhuizen	Koggenland, Stede Broec, Hoorn, Enkhuizen, Drechterland
Streekbos	Stede Broec & Enkhuizen
Vooroever	Medemblik

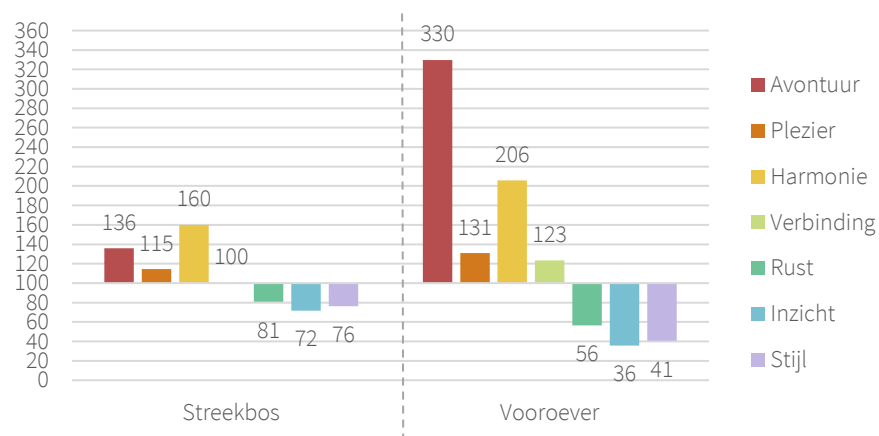
Leeswijzer:

- Index boven de 100: er komen meer bezoekers van deze leefstijlen dan inwoners van deze leefstijlen.
- Index lager dan 100: er wonen meer inwoners met deze leefstijlen dan dat er bezoekers naar het gebied komen.

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

waarschijnlijk door de combinatie van type gebied en aanwezigheid aantrekkelijke voorzieningen.

Conclusies leefstijlen

Opvallendheden in de omvang van de leefstijlprofielen van bezoekers ten opzichte van verzorgingsgebied:

- Oververtegenwoordigd: avontuurzoeker, harmoniezoeker en plezierzoeker;
- Ondervertegenwoordigd: rustzoeker, inzichtzoeker en stijlzoeker.

Zijn de opvallendheden te duiden op basis van motieven en gedrag van recreanten:

- De oververtegenwoordiging van leefstijlen avontuur-, plezier- en harmoniezoeker lijkt logisch op basis van type gebied: natuur, stranden, oevers, veel (water)activiteiten, niet te veel voorzieningen (ongerept). Dit verklaart ook de ondervertegenwoordiging van rust- en inzichtzoeker, die bezoeken aanmerkelijk minder vaak stranden en ruige gebieden.
- De ondervertegenwoordiging van inzichtzoeker en stijlzoeker is opvallend. Ze lijken in deze regio nergens aantrekkelijk aanbod te vinden. De stijlzoeker is nog het beste vertegenwoordigd bij het Enkhuizerzand,

5. Zaanstreek-Waterland

5.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden

Kwaliteiten en kenmerken

De natuur- en recreatiegebieden in de regio Zaanstreek-Waterland, opgenomen in dit onderzoek zijn:

Purmerbos	262 ha	4770 bezoeken/ha	NNN
Het Twiske	655 ha	3816 bezoeken/ha	N2000
Veenweidenpolders Zaanstreek*	3813 ha	216 bezoeken/ha	N2000
Waterland	5008 ha	349 bezoeken/ha	NNN, klein deel N2000
Hemmeland	44 ha	14.204 bezoeken/ha	NNN

* Wormer- en Jisperveld en Westzaan

- Andere natuur- en recreatiegebieden in Zaanstreek-Waterland zijn: Polder Zeevang, IJperveld, Varkensland en Oostzanerveld (alle 4 N2000);
- Kenmerkende kwaliteiten in dit gebied is het bijzondere cultuurlandschap van veenweidenpolders, water en moeras – met daarbij de molens, dorpjes en steden (veel erfgoed) en de Stelling van Amsterdam;
- De waardering van de gebieden ligt tussen de 7,6 en 7,8;
- De bezoekersdichtheid in Hemmeland, 't Twiske en Purmerbos zijn hoog, dit zijn ook relatief kleine gebieden. De bezoekersdichtheid in Waterland en de veenweidepolders is lager, maar deze gebieden zijn vrij groot en de toegankelijkheid is door het moeraskarakter beperkt (waardoor de bezoekersdichtheid gerelateerd aan de padendichtheid hoger uit kan vallen).
- Opvallend is dat alle terreinen – ook de gebieden ingericht voor recreatie zoals Hemmeland en 't Twiske – een NNN- of N2000 status hebben;

- Onder de noemer Laag Holland (o.a. programma Amsterdam Wetlands) werken de samenwerkende terreinbeheerders in dit gebied aan versterken van de natuur (12.000 ha aaneengesloten topnatuur), bereikbaar en beleefbaar maken van het gebied, behoud van het veenlandschap met streekidentiteit en leefgebieden voor flora en fauna. Verspreid door het gebied zijn nog terreinen in te richten of te verwerven ten behoeve van het NNN.

De bevolking in Zaanstreek-Waterland (bron: [provincie Noord-Holland](#))

Absolute bevolking 2021	340.015
Prognose aantal inwoners in 2040	379.600
Procentuele groei 2040 t.o.v. 2021	+11,6%

Voorzieningen

- De Veenweidenpolders Zaanstreek (3.813 hectare) en Waterland (5.008 hectare) zijn gebieden met een groot aantal activiteiten/ voorzieningen. Dit valt onder meer te verklaren door de grootte. De waardering is boven gemiddeld;
- Gebieden met een lager voorzieningenniveau zijn Purmerbos, 't Twiske en Hemmeland. Opvallend is dat er in 't Twiske 'slechts' 3 horecavoorzieningen aanwezig zijn, terwijl dit gebied behoort tot één van de populairste recreatiegebieden (met in 2020 1,6 miljoen bezoekers).

Aanwezige activiteiten en voorzieningen per natuur/ recreatiegebied

Natuur/ recreatiegebied	Horeca	Verblijfsrecreatie	Dagrecreatie	Rijksmonumenten
Purmerbos	Geen horeca	Geen verblijfsrecreatie	1	1
't Twiske	3	Geen verblijfsrecreatie	8	Geen rijksmonumenten
Veenweidenpolders Zaanstreek	42	10	123	41
Waterland	14	12	24	204
Hemmeland	1	Geen verblijfsrecreatie	4	Geen rijksmonumenten

Bereikbaarheid

- Zaanstreek-Waterland kent een dicht fietsnetwerk, voornamelijk met vele paden rond Zaanstad, Waterland en Purmerend. In Beemster en Edam-Volendam is een lagere concentratie fietspaden aanwezig;
- De natuur- en recreatiegebieden zijn goed aangesloten op het fietsnetwerk. Door Waterland, het Purmerbos en 't Twiske lopen diverse paden. Veenweidenpolders Zaanstreek is iets minder begaanbaar – er lopen twee fietspaden door het gebied, je kunt wel een rondje maken;
- Hemmeland kun je alleen langsfietsen, niet doorheen;
- Varen: Zaanstreek-Waterland doet eer aan zijn naam. De regio kent een vrij dicht netwerk aan sloepenroutes, recreatieve vaarwegen en overige vaarroutes. Enkel rond Warder, Beemster en ten zuidwesten van Purmerend vallen gaten in het vaar netwerk. TBO's geven aan wel te maken hebben met achterstallig onderhoud van aanlegsteigers, zie ook 'uitdagingen';
- Op de Veenweidenpolders Zaanstreek na is in de natuur- en recreatiegebieden een vrij uitgebreid wandelnetwerk aangelegd. Buiten deze

gebieden zijn ook diverse paden aanwezig, alleen kent het wandelnetwerk rond Zeevang en in de Beemster een lagere concentratie;

- De regio heeft 11 TOP's. Veenweidenpolders Zaanstreek, 't Twiske en Waterland hebben TOP's, Purmerbos en Hemmeland niet.

Functioneren

- 't Twiske, Purmerbos en Hemmeland behoren provinciebreed tot de gebieden met een hogere bezoekersdichtheid;
- Voor Veenweidenpolders Zaanstreek en Purmerbos was tussen 2016 en nu een toename te zien in de bezoekersaantallen. Van overige gebieden is dit onbekend;
- In de Veenweidenpolders Zaanstreek, 't Twiske en Purmerbos wordt de grens van het aantal bezoekers op bepaalde momenten en/ of locaties overschreden;
- Zaanstreek-Waterland heeft 3 hotspots (Marken, Volendam en Zaanse Schans) die bezoekers vanuit de hele wereld trekken.
- In Purmerbos en Veenweidenpolders Zaanstreek is sprake van veel beheerachterstanden, voor Waterland is dit onbekend en voor Hemmeland en 't Twiske zijn er geen beheerachterstanden;
- De beheergebieden van Recreatie Noord-Holland betreffen vrijwel uitsluitend door de mens aangelegde en kunstmatig ingerichte terreinen met als hoofddoel recreatie. In de loop der jaren heeft de natuur zich in de gebieden ontwikkelt en is er op plekken ook bijzondere natuur ontstaan. Die ontstaansgeschiedenis wijst erop dat de natuur en recreatie in de gebieden goed samengaan. Waar nodig worden stukken terrein extra beschermd. Ook is de afgelopen jaren bijvoorbeeld het maaibeheer aangepast om de natuurwaarden te vergroten.

Huidige omvang bezoeken in relatie tot drukte

- De vier onderzochte gebieden omvatten twee regionale trekkers en twee gebieden met een lokaal verzorgingsgebied.

- In drie van de vier gebieden is de bezoekdichtheid lager dan het provinciale gemiddelde (4.626 bezoeken per hectare). In één gebied ligt dit erboven, dat is het Purmerbos (4.771 bezoeken per hectare).
- De correlatie met de inschatting van de drukte is niet altijd eenduidig. Voor alle gebieden behalve Waterland is door terreinbeheerders aangegeven dat hier sprake is van piekbelastingen. Dat is dus niet altijd aan de absolute cijfers van aantallen bezoeken (per hectare) te relateren. Mogelijk is spreiding hier een kans om pieken te reguleren.
- Het gebied Waterland lijkt kansrijk om de nog beschikbare opvangcapaciteit beter te benutten, mits passend en wenselijk.
- In Waterland is dus de bezoekdichtheid gering en de waargenomen drukte door de beheerder ook. Hier liggen dus mogelijk kansen voor extra opvangcapaciteit.

Toekomstplannen en ambities

Twiske¹⁸

- Korte termijn ambities, waar kunnen we ‘morgen’ al aan werken:
 - Identiteit definiëren en uitdragen van ‘de verhalen van Twiske-Waterland’;
 - Zoning aanbrenge, ‘wat kan waar’;
 - Faciliteren van overnachtingsmogelijkheden;
 - Faciliteren van bijeenkomsten en evenementen, groot en klein;
 - Voedsel, educatie en gezondheid – ‘gebruik de kwaliteiten van het gebied’;
 - Belevingsroutes – ‘verbind alle recreatie-hotspots met elkaar’;
 - Toegankelijkheid – ontwikkel nieuwe recreatieve verbindingen;
 - Informatievoorziening verbeteren – ‘laat zien wat er te beleven is’.
- Lange termijn ambities, waar werken we naartoe:

- Versterken van recreatie en toerisme door het beter benutten van het landschap en bestaande hotspots;
- Recreatieve activiteiten, rust, stilte en natuurbescherming moeten zoveel mogelijk met elkaar in balans zijn;
- Het agrarische cultuurhistorische productielandschap blijft een fundamentele kernwaarde van het gebied. Ook op de lange termijn moet dit behouden blijven en versterkt worden.

Recreatief Grid Laag Holland en Amsterdam Wetlands

Het Recreatief Grid Laag Holland is onderdeel van het Programma Amsterdam Wetlands. Dit programma is gebaseerd op het Visiedocument Amsterdam Wetlands (2018), waarin de gebiedspartijen Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Recreatie Noord-Holland hun ambities voor Laag Holland met scope 2050 hebben gebundeld en afgestemd. Deze ambitie is kortgezegd het realiseren van 12.000 hectare gebiedskarakteristieke natte natuur, samen met toekomstige landbouwbedrijven en met een onvergetelijke beleving van die karakteristieke natuur en dit landschap. Onder de (verdere) optimalisatie van recreatie verstaan we de versterking van:

- De fietsstructuur: focus op woon-werkverkeer, doorfietsroutes, ontwikkeling Markermeerdijken en recreatieve routes;
- De waterrecreatie: o.a. sloepenroutes, betere doorvaarbaarheid, bevorderen van actieve watersporten en zoning/ scheiding van diverse gebruikersgroepen;
- Het OV systeem: versterking van de grotere regionale knooppunten gekoppeld aan het sneltrein spoornetwerk. Daarnaast diverse kleine knooppunten in het metropolitane spoor- en HOV netwerk, in Zaanstad i.c.m. met o.a. woningbouw en met versterking van het HOV busnetwerk in de kuststreek. In de oostflank van Laag Holland inzetten op fiets-HUBS aan de randen. Ten slotte speciale aandacht voor de Buitenpoorten en knooppunten met directe ligging aan groen, voor een

¹⁸ Ambitiedocument Twiske-Waterland (juni 2020)

laagdrempelige natuurbeleving. In Laag Holland zijn dat Wormerveer, Purmerend Tramplein en station Amsterdam-Noord;

- Toerisme: aantrekken van toeristen door het uitbreiden van toeristisch-recreatieve locaties, met name in gemeenten Edam-Volendam, Zaanstad en Castricum. Bovendien ook door het versterken van het Wormer- en Jisperveld als landschappelijke toeristische locatie en het stimuleren van verblijf aan het water (Alkmaardermeergebied) en de nieuwe oeverdijk en stadsstrand bij Hoorn. Vanuit de MRA is er de ambitie om toeristen te verspreiden, door te organiseren dat toeristen binnen 45 minuten op een toeristisch punt kunnen zijn en door realisatie van landschappelijke fietsroutes;
- Landschappelijke eenheden: o.a. ontwikkeling van brakke Oer-IJ natuur.¹⁹

Voor Purmerbos, Veenweidenpolders Zaanstreek en Hemmeland zijn (ons) geen toekomst- of beheerplannen bekend. Voor Waterland is het onbekend of er een toekomst- of beheerplan is opgesteld.

Highlights, kansen en opgaven

- Uitdaging in dit gebied is het managen van het aantal bezoekers op pieken en op hotspots.
 - Uitdaging is de toename van waterrecreatie die zorgt voor overlast en vernielingen, gecombineerd met te weinig handhavingscapaciteit en achterstallig onderhoud.
 - In het Purmerbos, 't Twiske en de Veenweidepolders in de Zaanstreek wordt op bepaalde momenten/ plekken de grens van het maximale aantal bezoekers overschreden. In Purmerbos en Veenweidenpolders Zaanstreek zijn veel beheerachterstanden.
- Met behulp van het GIS-model zijn de groenopgaven in beeld gebracht. Er is berekend hoe de hoeveelheid groen en natuur zich verhoudt tot

de behoeften van inwoners. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat het hierbij gaat om berekeningen binnen de regio, er wordt hierbij geen rekening gehouden met inwoners van naastgelegen regio's. Voor meer informatie zie hoofdstuk 6 in het hoofdrapport (deel A).

- De berekeningen voor Zaanstreek-Waterland laten zien dat er zowel in 2021 als in 2040 een tekort is aan recreatieplaatsen voor de inwoners van deze regio. Dit geldt zowel voor de uitgangssituatie als in een situatie waarin rekening gehouden is met de aanwezige kwetsbare natuur.
- In 2021 vertaalt dit tekort zich naar 4.737 hectare of 474 kilometer pad.
- In 2040 is het tekort 5.234 hectare of 523 kilometer pad.

Kansen

- In Middenbeemster is een TOP. Zorg ervoor dat er aantrekkelijke wandelmogelijkheden toegevoegd worden, zodat ook wandelaars zich aangetrokken voelen en dagjesmensen langer blijven. Ook aantrekkelijke fietsroutes zijn kansrijk in dit gebied.
- Het water in deze regio biedt (mogelijk) kansen voor recreatie. De opvangcapaciteit van het water kan benut worden door laagdrempelige vormen van waterrecreatie (suppen, kano, sloep-varen), door hiervoor voorzieningen te realiseren. Afstemming met de N2000 waarden is hierbij van belang. Kortom, de kans is aanwezig maar hier speelt ook zorg van overlast, vernielingen, te weinig handhaving en budget om voorzieningen op peil te houden.
- Het gebied Amsterdam Wetlands is een bijzonder natuurgebied en biedt ook recreanten bijzondere belevingen. Het uitbreiden van de recreatieve mogelijkheden is hard nodig (om de huidige en toekomstige druk op te vangen) en biedt ook kansen voor natuur en landbouw. Concept- en planontwikkeling is in gang, en moet verder richting realisatie gebracht worden.

¹⁹ Advies versterking Recreatief Grid Laag Holland (Smartland & Bureau BUITEN, concept 09-02-2022)

5.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied

Waardering Nederlandse bezoekers, bestedingen, ondernomen activiteiten tijdens bezoek en motief om activiteiten te ondernemen (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Waardering Nlse bezoekers	Bestedingen	Ondernomen activiteiten tijdens bezoek	Motief om activiteiten te ondernemen
Purmerbos	7,7	€1,79	1. Wandelen 2. Hond uitlaten 3. Anders/ weet niet	1. Buiten zijn, frisse neus halen 2. Gezellig met familie/ vrienden op stap 3. Bewegen/ fysieke uitdaging
't Twiske	7,6	€4,22	1. Wandelen 2. Zonnen/ luieren/ dagkamperen 3. Zwemmen	1. Dichtbij 2. Gezellig met familie/ vrienden op stap 3. Buiten zijn, frisse neus halen
Veenweidenpolders Zaanstreek	7,6	€2,22	1. Wandelen 2. (Toer) fietsen elektrisch 3. (Toer) fietsen	1. Buiten zijn, frisse neus halen 2. Genieten van landschap/ natuur 3. Anders
Waterland	7,8	€7,26	1. Wandelen 2. (Toer) fietsen 3. Horeca bezocht	1. Genieten van landschap/ natuur 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Dichtbij
Hemmeland	7,8	€5,04	1. Wandelen 2. Zwemmen 4. Hond uitlaten	1. Gezellig met familie/ vrienden op stap 2. Buiten zijn, frisse neus halen 4. Hond uitlaten

Aantal bezoeken, aantal hectare, bezoeken per hectare en de grens van bezoekersaantallen bereikt per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aantal bez. (2016)	Aantal hectare	Aantal bezoeken per hectare (2016)	Grens bezoekersaantallen
Purmerbos	1.250.000		262	4.771 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
't Twiske*	2.500.000		655	3.817 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Veenweidenpolders Zaanstreek	825.000		3.813	216 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Waterland	1.750.000		5.008	349 Onbekend
Hemmeland	625.000		44	14.205 Grens wordt niet overschreden

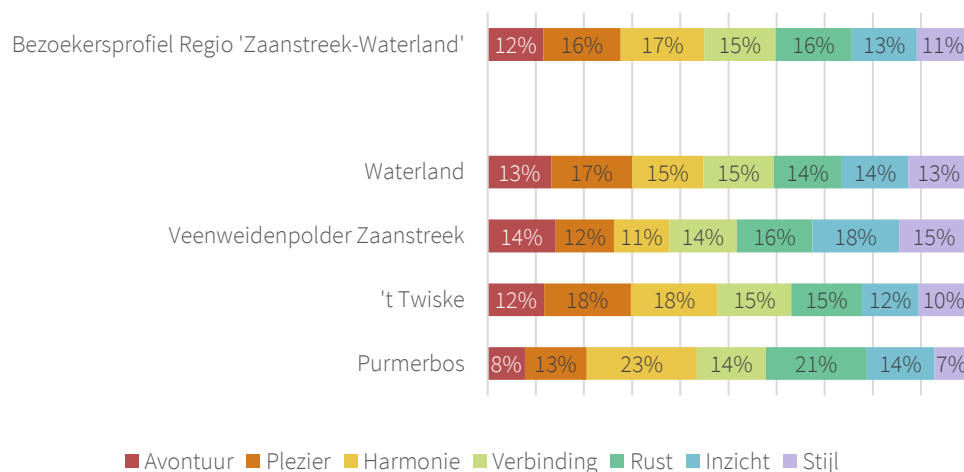
* Uit de bezoekersmonitor van Recreatie Noord-Holland blijkt dat voor het recreatiegebied Twiske in 2016 het aantal bezoekers lag op 1.250.000. Dit is beduidend lager dan de schatting uit het NBTC onderzoek.

Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving/ provincie(s), aantrekkingskracht en top 3 vervoersmiddelen per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aandeel (%) bezoeken uit eigen provincie	Aandeel (%) bezoeken overige Nederlandse provincies	Aandeel bezoeken (%) uit directe omgeving (eigen gemeente)	Aandeel bezoeken (%) overig Noord-Holland	Conclusie aantrekkingskracht o.b.v. herkomst bezoekers	Top 3 vervoersmiddelen
Purmerbos	86%	14%	75%	25%	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Te voet 3. Fiets
't Twiske	91%	9%	29%	71%	Regionaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
Veenweidenpolders Zaanstreek	93%	7%	87%	13%	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
Waterland	93%	7%	35%	65%	Regionaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
Hemmeland	92%	8%	59%	41%	Regionaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet

5.3 Leefstijlen

Bezoekersprofiel: gewogen profiel (op basis van aantal bezoekers) van de regio en profiel van de individuele gebieden

Bezoekersprofiel afgezet tegen het profiel van de inwoner van de eigen gemeente(n)

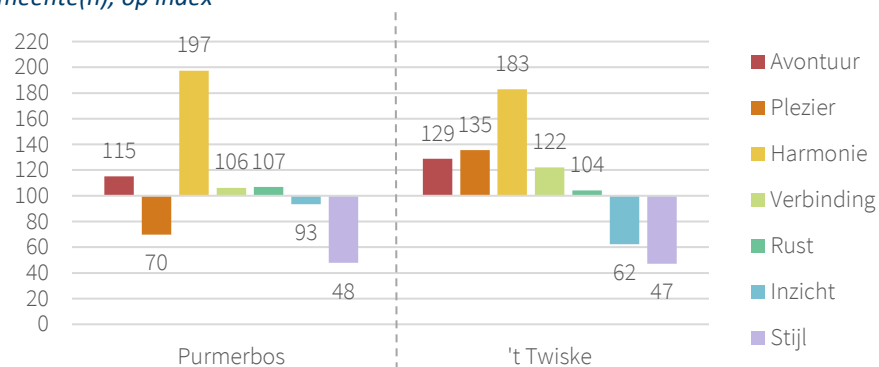
In onderstaande figuren zijn voor de gebieden in de regio het profiel van de bezoekers afgezet tegen het profiel van de inwoners van de eigen gemeente of eigen gemeenten (als er meerdere eigen gemeenten zijn). Als er meerdere 'eigen' gemeenten zijn, is er een gewogen profiel op basis van aantal inwoners gemaakt en afgezet tegen het bezoekersprofiel. Het percentage bezoekers van het gebied dat uit eigen de directe omgeving (eigen gemeente) komt is weergegeven in de laatste tabel op de vorige pagina (*Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving*).

Natuur/ recreatiegebied	'Eigen' gemeente
Purmerbos	Purmerend
't Twiske	Oostzaan, Landsmeer
Veenweidenpolder Zaanstreek	Zaanstad, Wormerland
Waterland	Waterland
Hemmeland	Waterland

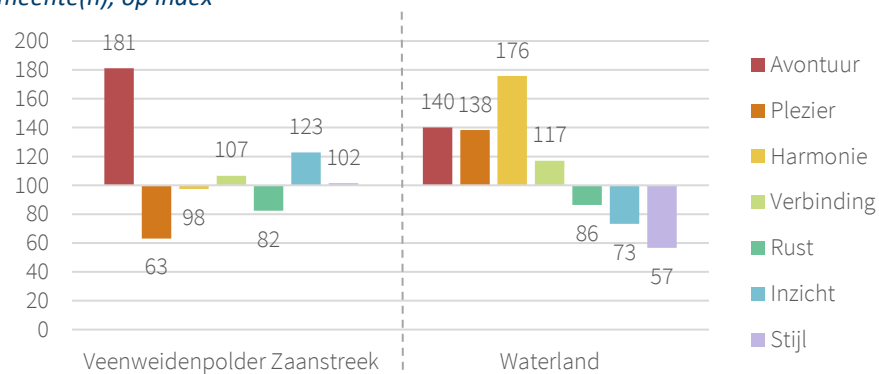
Leeswijzer:

- Index boven de 100: er komen meer bezoekers van deze leefstijlen dan inwoners van deze leefstijlen.
- Index lager dan 100: er wonen meer inwoners met deze leefstijlen dan dat er bezoekers naar het gebied komen.

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Conclusies leefstijlen

Opvallendheden in de omvang van de leefstijlprofielen van bezoekers ten opzichte van verzorgingsgebied:

- (Vaak) Oververtegenwoordigd: harmoniezoeker en avontuurzoeker.
- (Vaak) Ondervertegenwoordigd: inzichtzoeker en stijlzoeker.
- Bijzonder is het profiel van het Veenweidegebied: hier zijn inzichtzoeker en stijlzoeker ook daadwerkelijk aanwezig in de omvang die je zou mogen verwachten op basis van de omvang van de leefstijlen onder de inwoners.

Zijn de opvallendheden te duiden op basis van motieven en gedrag van recreanten:

- De aanwezigheid van de inzichtzoeker en stijlzoeker in het Veenweidegebied is deels te verklaren door de activiteiten daar: watersport (motorbootvaren).
- Het Purmerbos is goed bezocht door inzichtzoeker en rustzoeker. Er zijn daar geen voorzieningen en het gebied is blijkbaar groot genoeg om de bezoekers op te vangen zonder dat die groepen de druktebeleving afbreuk vinden doen aan de bezoekersbeleving.
- Bijzonder is dat een groot en gevarieerd recreatiegebied als het Twiske niet voldoende aantrekkelijk is voor de stijlzoeker. De inzichtzoeker komt hier ook relatief weinig, maar dat kan mogelijk worden verklaard door het type gebied (recreatie, drukte, voorzieningen, minder natuurlijk).

6. IJmond en Zuid-Kennemerland

6.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden

Kwaliteiten en kenmerken

De natuur- en recreatiegebieden in de regio's IJmond en Zuid-Kennemerland, opgenomen in dit onderzoek zijn:

Nationaal Park Zuid-Kennemerland	3585 ha	1.220 bezoeken/ha	N2000
Beeckestijn	143 ha	8.741 bezoeken /ha	NNN
Amsterdamse Waterleidingduinen	3904 ha	448 bezoeken /ha	Deels N2000
Haarlemmerhout	41 ha	30.488 bezoeken /ha	Geen
De Veerplas	45 ha	8.333 bezoeken /ha	NNN
Strand Zandvoort - Bloemendaal	NB	NB	Geen
Spaarnwoude	1084 ha	563 bezoeken/ha	Deels NNN

- In dit gebied bevindt zich ook nog het gebied Leyduin (niet meegenomen in de selectie van gebieden voor dit onderzoek).
- Binnen deze regio behoren het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en de Amsterdamse Waterleidingduinen tot de N2000-gebieden. Van de overige gebieden in de regio behoren Beeckestijn, Spaarnwoude en De Veerplas wel tot de NNN, maar niet tot de N2000.
- De waardering van de gebieden (door Nederlandse bezoekers) ligt in elk gebied boven de 6,7 met een gemiddelde waardering van 7,6;
- Een kenmerkende kwaliteit in dit gebied is de kust gerelateerde natuur, strand en duinen, de bollenvelden en de binnenduintrand met landgoederen.

De bevolking in IJmond en Zuid-Kennemerland (bron: [provincie Noord-Holland](#))

Absolute bevolking 2021	380.500
Prognose aantal inwoners in 2040	410.795
Procentuele groei 2040 t.o.v. 2021	+8,0%

Voorzieningen

- Nationaal Park Zuid-Kennemerland heeft veel en veel verschillende voorzieningen. De waardering is hoog;
- Ook de andere natuur- en recreatiegebieden hebben relatief gezien een hoog voorzieningenniveau met horeca, verblijfsrecreatie, dagrecreatie en rijksmonumenten;
- Gebieden met een lager voorzieningenniveau zijn: De Veerplas en (delen van) Spaarnwoude. Aan de andere kant wordt in deze gebieden wel boven gemiddeld besteed. Een uitschieter wat betreft de hoogte van de bestedingen is op het strand Zandvoort-Bloemendaal (ruim €14).

Aanwezige activiteiten en voorzieningen per natuur/ recreatiegebied

Natuur/ recreatiegebied	Horeca	Verblijfsrecreatie	Dagrecreatie	Rijksmonumenten
Amsterdamse Waterleidingduinen	4	1	Geen	5
Beeckestijn	8	Geen	3	68
NP Zuid-Kennemerland	41	10	18	132
Haarlemmerhout	8	2	5	63
Strand Zandvoort/ Bloemendaal	46	21	5	1
De Veerplas	3	Geen	1	Geen
Spaarnwoude	9	Geen	11	5

Bereikbaarheid

- IJmond en Zuid-Kennemerland heeft een dicht fietsnetwerk rond Haarlem, Heemstede en Bennebroek;
- Het fietsnetwerk heeft een lagere dichtheid in Nationaal Park Zuid-Kennemerland. In de Amsterdamse Waterleidingduinen lopen geen fietspaden, aangezien in dit gebied alleen gewandeld mag worden. Wel kun je een rondje rondom de Waterleidingduinen fietsen;
- De natuur- en recreatiegebieden zijn goed te bereiken per fiets. Je kunt enkel langs de Waterleidingduinen, De Veerplas en het strand van Zandvoort-Bloemendaal fietsen;
- Er zijn geen recreatieve vaarmogelijkheden in IJmond, maar het Alkmaarder- en Uitgeestermeer zijn dichtbij.
- Tussen Haarlem, Heemstede en Noordwijk zijn vaarroutes onderdeel van het sloepennetwerk.
- Het wandelnetwerk heeft in het noordelijke deel van de regio een hogere dichtheid dan in het zuiden. In de Haarlemmermeer en ten zuiden van Haarlem is geen wandelnetwerk aanwezig. De Amsterdamse Waterleidingduinen zijn niet aangesloten op het wandelnetwerk, ook het Noord-Hollands Duinreservaat heeft maar één wandelroute in het netwerk.
- Wat opvalt is dat in Nationaal Park Zuid-Kennemerland slechts enkele wandelroutes in het netwerk opgenomen zijn, Beeckestijn en Spaarnwoude kennen een dichter wandelnetwerk. Door de Amsterdamse Waterleidingduinen en het gebied “De Veerplas” gaan geen routes van het wandelnetwerk, enkel eromheen.
- In IJmond en Zuid-Kennemerland zijn 5 TOP’s. Beeckestijn, Spaarnwoude en Nationaal Park Zuid-Kennemerland hebben een TOP, de overige gebieden niet;
- In de regio liggen diverse NS-stations vlakbij recreatie- en natuurgebieden, zoals Haarlem Spaarnwoude, Santpoort Noord en Zuid, Overveen.

Functioneren

- Beeckestijn, Nationaal Park Zuid-Kennemerland en De Veerplas behoren tot de gebieden met een hogere bezoekersdichtheid provincie breed;
- Amsterdamse Waterleidingsduinen, Strand Zandvoort, Beeckestijn en Haarlemmerhout zijn de gebieden die tussen 2016 en nu een sterke toename van het aantal bezoekers zagen. Voor de overige gebieden is dit onbekend;
- Voor Nationaal Park Zuid-Kennemerland en Beeckestijn wordt aangegeven dat de bezoekersaantallen structureel de draagkracht overschrijden. Mede vanwege de natuurwaarden (N2000 en NNN-status) vraagt dit aandacht. Voor De Veerplas, Haarlemmerhout en het strand Zandvoort-Bloemendaal geldt dit op bepaalde piekmomenten en/ of locaties. In de Amsterdamse Waterleidingduinen en Spaarnwoude wordt de grens niet overschreden;
- In 4 gebieden in IJmond en Zuid-Kennemerland is sprake van enkele beheerachterstanden: Beeckestijn, Haarlemmerhout, Spaarnwoude en Veerplas. ;
- In coronatijd was PWN genoodzaakt een zwemplas te sluiten, het gevolg was dat veel bezoekers op zoek gingen naar open water elders en zaten te zonnen op de duinvalleivegetatie. Toen de zwemplas weer opening concentreerde het bezoek zich weer bij de zwemplas en niet meer in de duinvalleien;
- Het recreatieschap Spaarnwoude heeft door middel van zonering en vanwege het grotere areaal minder problemen. Tijdens corona is op last van de burgemeester enkele malen een gebiedsverbod ingesteld om te voorkomen dat er ’s nachts onbedoelde feesten in de recreatiebossen werden georganiseerd;
- Waternet heeft de coronadrukke gemanaged door inzet van extra beveiligers bij de ingangen en door natuurlijke zonering in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Huidige omvang bezoeken in relatie tot drukte

- De zeven onderzochte gebieden omvatten twee landelijke trekkers, twee regionale trekkers en twee gebieden met een lokaal verzorgingsgebied.
- In drie hiervan zijn pieken en in twee structureel te hoge bezoekersaantallen aanwezig, volgens de terreinbeheerders. In deze regio is de drukte dus in vijf van de zeven gebieden zorgelijk.
- Dit is in drie hiervan ook te relateren aan relatief hoge bezoekaantallen, omdat deze het provinciale gemiddelde overschrijden (4626 bezoeken per hectare). Opvallend is dat één gebied met structureel hoge belasting (NP Zuid-Kennemerland) de bezoekaantallen per hectare relatief laag zijn (1220 bezoeken per hectare).
- De enige gebieden zonder zorgelijke bezoekaantallen zijn Spaarnwoude en de Amsterdamse Waterleidingduinen. In de laatstgenoemde is echter vanuit bescherming van de drinkwaterwinning en ecologie een toename van de bezoekaantallen waarschijnlijk niet wenselijk en mogelijk.

Toekomstplannen en ambities

Nationaal Park Zuid-Kennemerland²⁰

- Voor alle habitattypen, behalve kruipwilgstruwelen, zijn ten opzichte van het reguliere beheer aanvullende maatregelen nodig. Het gaat om beheer- en inrichtingsmaatregelen zoals het maken van stuifplekken, plaggen, opslag verwijderen, invasieve soorten bestrijden, drukkbe grazing, (extra) maaien en oevers verflauwen.
- Afgeleid van de vier landelijke doelstellingen voor de Nationale Parken, onderscheidt het overlegorgaan Nationaal Park Zuid-Kennemerland de volgende hoofddoelen:
 - Het behouden en ontwikkelen van natuur, landschap en cultuurhistorie.

²⁰ Natura 2000 beheerplan Kennemerland-Zuid 2018-2024 en beheer- en ontwikkelplan Nationaal Park Zuid-Kennemerland 2014-2024

- Het stimuleren en verbeteren van de mogelijkheden voor rustige recreatievormen.
- Het bieden van een stimulerend pakket van communicatie en educatie.
- Het geven van ruimte aan en stimuleren van (wetenschappelijk) onderzoek.
- Het streven dat het Park in het hart komt van velen: omwonenden, gebruikers, ondernemers en bestuurders.
- De eerste doelstelling vormt de basis voor de andere doelstellingen. Bij alle activiteiten in het Park is duurzaamheid de toetssteen.

Amsterdamse Waterleidingduinen

De toekomstplannen en ambities voor de Amsterdamse Waterleidingduinen staan beschreven in het 'toekomstperspectief 2040 Noord-Hollandse Noordzeekust' – zie pagina 22 ('Alkmaar en omstreken').

De Veerplas en Spaarnwoude²¹

De ontwikkeling van Spaarnwoude Park wordt – op basis van vier thema's – uitgevoerd aan de hand van een zonering. De zonering is een vertaling van de hoofdzonering uit 'Visie groengebied Haarlem-Amsterdam'.

- Het thema landschap zet in op het vergroten van de (potentiële) kernkwaliteiten van de verschillende landschappen.
- Het thema verbindingen is gericht op verbeteringen voor langzaam verkeer, betere bewegwijzering en verbeteringen voor de interne circulatie van autoverkeer (en indien haalbaar OV).
- Het thema activiteiten is een duidelijkere zonering in gebieden die (extra) toeristisch-recreatief worden (met kerngebieden) en gebieden waar het rustig blijft of wordt.
- Het thema betrokkenheid is gericht op de blik naar buiten en de maatschappelijke rol.

²¹ Visie Spaarnwoude Park 2040

Voor Haarlemmerhout en Strand Zandvoort/ Bloemendaal zijn geen toekomst- of beheerplannen opgesteld. Voor Beeckesteijn is het onbekend of er een toekomst- of beheerplan is opgesteld.

Highlights, kansen en opgaven

- Uitdaging in dit gebied is het managen en spreiden van de druk, de structureel (te) hoge bezoekersaantallen zijn zorgelijk, en ook te hoge bezoekersaantallen op piekmomenten of -locaties kunnen zorgelijk zijn.
- Er zijn plannen voor de diverse gebieden bekend, maar de samenhang hiertussen is (voor ons in deze analyse) niet zichtbaar. Vanwege de al aanwezige hoge recreatieve druk, en de toename hiervan in de toekomst, is het belangrijk om hier in samenhang naar te kijken. Kijk daarbij ook naar de Westeinderscheg, de recreatiegebieden in de Haarlemmermeer en Spaarnwoude.
- In een deel van deze (te) drukke gebieden is ook sprake van (enkele) beheerachterstanden, hierdoor kunnen zowel de natuur- als recreatiekwaliteit onder druk komen te staan.
- Verschillende fietsroutes gaan noord-zuid (parallel aan de kustlijn), er is geen stevige oost-west verbinding tussen Spaarnwoude en Zuid-Kennemerland, of tussen Haarlemmermeer en de kust. Analyse van de recreatieve fiets- en wandelstromen (m.b.v. GPS data zoals TRACK landscapes bijvoorbeeld uitvoert) levert inzichten op hoe dit verbeterd kan worden, ook in relatie tot de natuur en het afleiden van de recreatieve druk van kwetsbare gebieden.
- Met behulp van het GIS-model zijn de groenopgaven in beeld gebracht. Er is berekend hoe de hoeveelheid groen en natuur zich verhoudt tot de behoeften van inwoners. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat het hierbij gaat om berekeningen binnen de regio, er wordt hierbij geen rekening gehouden met inwoners van naastgelegen regio's. Voor meer informatie zie hoofdstuk 6 in het hoofdrapport (deel A).

- Berekeningen voor IJmond en Zuid-Kennemerland laten zien dat er in 2021 in de huidige situatie voldoende recreatieplaatsen zijn voor de inwoners van de eigen regio. Echter, wanneer er rekening gehouden wordt met de kwetsbare natuur, dan is er wel een tekort aan recreatieplaatsen. Hetzelfde geldt voor 2040.
- Deze tekorten vertalen zich in 2021 naar een tekort van 736 hectare of 74 kilometer pad. In 2040 gaat het om 1.004 hectare of 100 kilometer pad (hierbij is rekening gehouden met kwetsbare natuur).

Kansen

- Ontwikkelen en uitbreiden van de natuur- en recreatiegebieden in samenhang, biedt kansen voor natuur, landschap en (betere zonering van) recreatie.
- Verdichten van wandelnetwerk ten zuiden van Haarlem. Populaire natuurgebieden (indien wenselijk qua ecologische ambities) beter aansluiten op het wandelnetwerk.
- In IJmond en Zuid-Kennemerland zijn relatief weinig TOP's, wel kent de regio een mooie spreiding van NS-stations. Dit biedt kansen voor verduurzaming van recreatief vervoer. Een voorbeeld is het station van Zandvoort, dat waarschijnlijk al voor recreatie wordt gebruikt. Hoe kan dit nog meer versterkt worden? Welke recreatieve producten kunnen rondom de OV-stations in deze regio's ontwikkeld worden, voor fietsen of wandelen bijvoorbeeld. En kan dit binnen de regio bekend(er) worden gemaakt (recreatie-marketing)?

6.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied

Waardering Nederlandse bezoekers, bestedingen, ondernomen activiteiten tijdens bezoek en motief om activiteiten te ondernemen (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Waardering Nederlandse bezoekers	Bestedingen	Ondernomen activiteiten tijdens bezoek	Motief om activiteiten te ondernemen
Amsterdamse Waterleidingduinen	8,0	€4,52	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wandelen 2. Horeca bezocht 3. Natuurstudie, dieren/ planten kijken 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Genieten van landschap/ natuur 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Interessant gebied
Beeckestijn	7,8	€3,93	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wandelen 2. Hond uitlaten 3. Evenement bezocht 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dichtbij 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Genieten van landschap/ natuur
NP Zuid-Kennemerland	8,0	€3,55	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wandelen 2. (Toer) fietsen 3. Horeca bezocht 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Genieten van landschap/ natuur 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Dichtbij
Haarlemmerhout	7,6	€6,16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wandelen 2. Evenement bezocht 3. (Toer) fietsen 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dichtbij 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Gezellig met familie/ vrienden op stap
Strand Zandvoort/ Bloemendaal	7,7	€14,09	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wandelen 2. Zonnen/ luieren/ dagkamperen 3. Horeca bezocht 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Buiten zijn, frisse neus halen 2. Gezellig met familie/ vrienden op stap 3. Genieten van landschap/ natuur
De Veerplas	6,7	€8,89	<ol style="list-style-type: none"> 1. (Toer) fietsen 2. Wandelen 3. Hond uitlaten 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anders 2. Bewegen/ fysieke uitgating 3. Dichtbij
Spaarnwoude	7,5	€8,23	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wandelen 2. (Toer) fietsen 3. Evenement bezocht 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Genieten van landschap/ natuur 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Dichtbij

Aantal bezoeken, aantal hectare, bezoeken per hectare en de grens van bezoekersaantallen bereikt per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aantal bezoeken (2016)	Aantal hectare	Aantal bezoeken per hectare (2016)	Grens bezoekersaantallen
Amsterdamse Waterleidingduinen	1.750.000		3.904	448 Grens wordt niet overschreden
Beekestijn	1.250.000		143	8741 Structureel overschreden
NP Zuid-Kennemerland	4.375.000		3.585	1220 Structureel overschreden
Haarlemmerhout	1.250.000		41	30488 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Strand Zandvoort/ Bloemendaal	4.500.000		Onbekend	Onbekend Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
De Veerplas*	375.000		45	8333 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Spaarnwoude*	610.000		1.084	563 Grens wordt niet overschreden

* Uit de bezoekersmonitor van Recreatie Noord-Holland blijkt dat voor De Veerplas in 2016 het aantal bezoekers lag op 829.676. Dit is dus beduidend hoger dan de schatting van het NBTC. Het grote verschil tussen de cijfers voor Spaarnwoude is mogelijk te verklaren doordat De Veerplas apart is genomen en de Westbroekplas niet is meegenomen.

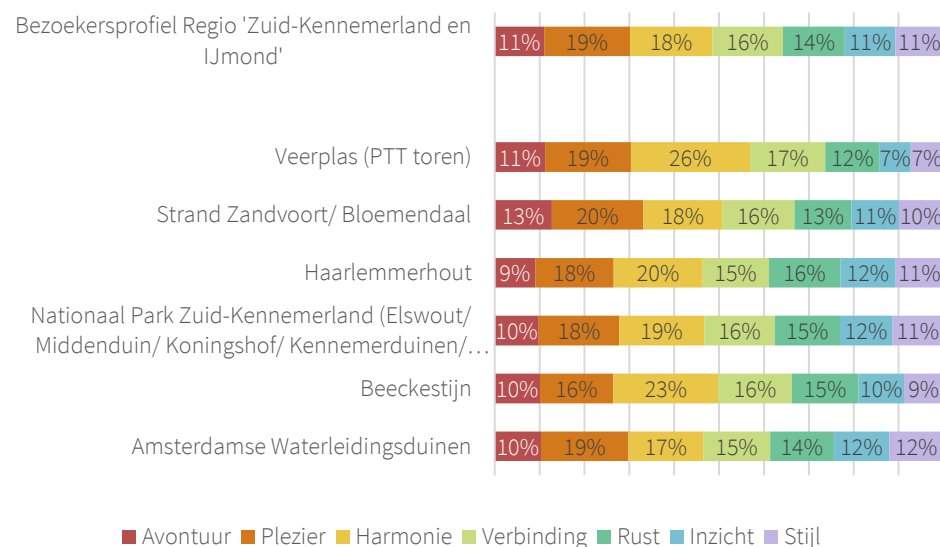
Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving/ provincie(s), aantrekkingskracht en top 3 vervoersmiddelen per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aandeel (%) bezoeken uit eigen provincie	Aandeel (%) bezoeken overige Nederlandse provincies	Aandeel bezoeken (%) uit directe omgeving (eigen gemeente)	Aandeel bezoeken (%) overig Noord-Holland	Conclusie aantrekkingskracht o.b.v. herkomst bezoekers	Top 3 vervoersmiddelen
Amsterdamse Waterleidingduinen	58%	42%	8%	92%	Landelijk	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Openbaar vervoer
Beeckestijn	97%	3%	49%	51%	Regionaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
NP Zuid-Kennemerland	86%	14%	30%	70%	Regionaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Openbaar vervoer
Haarlemmerhout	94%	6%	75%	25%	Lokaal	1. Fiets 2. Auto scooter motor bromfiets 3. Te voet
Strand Zandvoort/ Bloemendaal	75%	25%	21%	79%	Landelijk	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Openbaar vervoer 3. Fiets
De Veerplas	89%	11%	71%	29%	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Hardlopend
Spaarnwoude ²²	89%	11%	Onbekend	Onbekend	Regionaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet

²² Spaarnwoude bestaat uit meerdere gebieden. Van Oostbroek / Buitenhuisen en Dijkland is bekend dat dit met name een regionale trekker is. Van De Houtrak is bekend dat dit een lokale trekker. Voor het gehele gebied is daarom gekozen om het aan te merken als 'regionale' trekker.

6.3 Leefstijlen

Bezoekersprofiel: gewogen profiel (op basis van aantal bezoekers) van de regio en profiel van de individuele gebieden

Bezoekersprofiel afgezet tegen het profiel van de inwoner van de eigen gemeente(n)

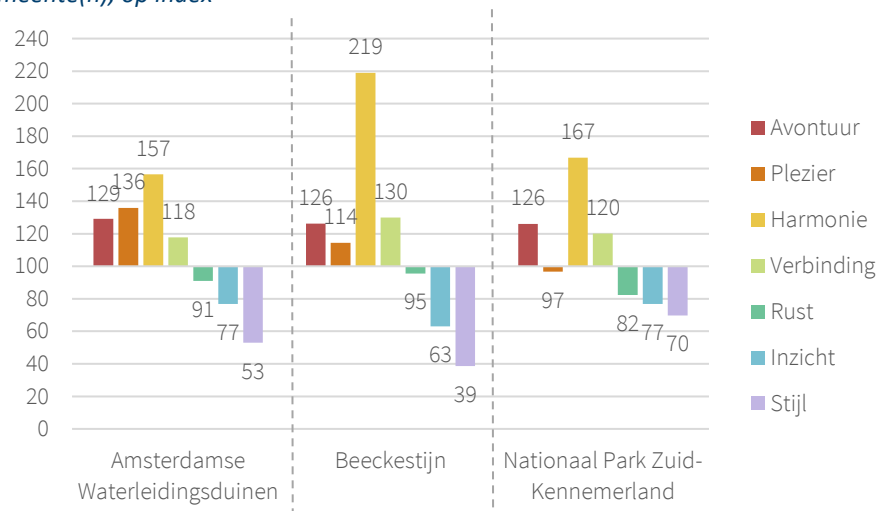
In onderstaande figuren zijn voor de gebieden in de regio het profiel van de bezoekers afgezet tegen het profiel van de inwoners van de eigen gemeente of eigen gemeenten (als er meerdere eigen gemeenten zijn). Als er meerdere 'eigen' gemeenten zijn, is er een gewogen profiel op basis van aantal inwoners gemaakt en afgezet tegen het bezoekersprofiel. Het percentage bezoekers van het gebied dat uit eigen de directe omgeving (eigen gemeente) komt is weergegeven in de laatste tabel op de vorige pagina (*Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving*).

Natuur/ recreatiegebied	'Eigen' gemeente
Amsterdamse Waterleidingduinen	Zandvoort
Beekestijn	Beverwijk, Bloemendaal, Heemstede
Nationaal Park Zuid-Kennemerland	Velsen, Bloemendaal Zandvoort
Haarlemmerhout	Haarlem
Strand Zandvoort/ Bloemendaal	Zandvoort, Bloemendaal
De Veerplas	Haarlem

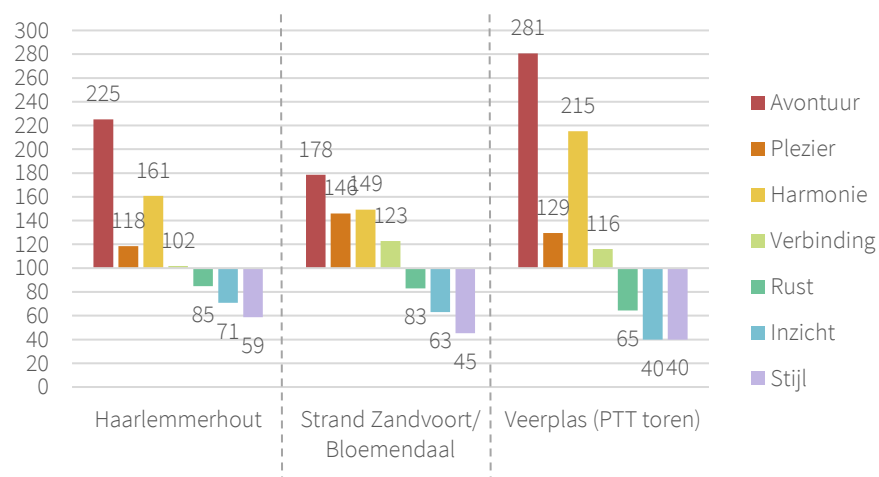
Leeswijzer:

- Index boven de 100: er komen meer bezoekers van deze leefstijlen dan inwoners van deze leefstijlen.
- Index lager dan 100: er wonen meer inwoners met deze leefstijlen dan dat er bezoekers naar het gebied komen.

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Conclusies leefstijlen

Opvallendheden in de omvang van de leefstijlprofielen van bezoekers ten opzichte van verzorgingsgebied:

- Oververtegenwoordigd: harmoniezoeker en verbindingszoeker en deels de plezierzoeker;
- Ondervertegenwoordigd: inzichtzoeker, stijlzoeker en avontuurzoeker, deels ook de rustzoeker.

Zijn de opvallendheden te duiden op basis van motieven en gedrag van recreanten:

- De oververtegenwoordiging van harmoniezoeker en verbindingszoeker (en deels) plezierzoeker is mogelijk te verklaren door het type gebied, duinen, stranden en de (buiten)activiteiten wandelen, fietsen door die gebieden, of de voorzieningen.
- De ondervertegenwoordiging van stijlzoeker, inzichtzoeker en rustzoeker is mogelijk te verklaren uit de mindere interesse in kustgebieden, te grote bezoekersaantallen en drukte, in combinatie met te weinig aantrekkelijke voorzieningen.

7. Amsterdam en Amstelland-Meerlanden

7.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden

Kwaliteiten en kenmerken

De natuur- en recreatiegebieden in de regio's Amsterdam en Amstelland-Meerlanden, opgenomen in dit onderzoek zijn:

Amstel, oever, dijk en polders	2.287 ha	765 bezoeken/ha	Klein deel NNN
Amsterdamse Bos	981 ha	5.607 bezoeken/ha	NNN
Diemberbos/ Overdiempolder	363 ha	1.722 bezoeken/ha	NNN
Gaasperplas	190 ha	9.211 bezoeken/ha	NNN
Haarlemmermeerse Bos	135 ha	12.963 bezoeken/ha	NNN
Ouderkerkerplas	137 ha	4.562 bezoeken/ha	NNN
Westeinderplassen	1.377 ha	908 bezoeken/ha	NNN

- Andere natuur- en recreatiegebieden in deze regio zijn: Venneperhout, Spaarnwoude (valt in 2 regio's, zie IJmond en Zuid-Kennemerland), Lange Bretten, Diemerpark en Park 21 (in ontwikkeling).
- Ten zuiden van Amsterdam vinden we in de (bekende) scheggen van de stad groene gebieden met (restanten van) oorspronkelijk Hollands landschap, rivieren, plassen en parken. Onder meer langs de Amstel en de ringvaart vinden we cultureel erfgoed met de gemalen zoals Cruquius en de Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam;
- Het Amsterdamse Bos en Haarlemmermeerse Bos hebben door hun ligging en gebruik het karakter van een stadsbos of park, wat ook blijkt uit het aantal bezoeken per hectare aan deze gebieden;
- Dit geldt ook voor de Gaasperplas en Ouderkerkerplas;
- De natuur- en recreatiegebieden in Amsterdam en Amstelland-Meerlanden worden gemiddeld beoordeeld, variërend van een 7,3 (Diemberbos/ Overdiempolder) tot een 7,8 (Amsterdamse Bos).

De bevolking in Amsterdam en Amstelland-Meerlanden (bron: [provincie Noord-Holland](#))

Absolute bevolking 2021	1.229.345
Prognose aantal inwoners in 2040	1.479.305
Procentuele groei 2040 t.o.v. 2021	+20,3%

Voorzieningen

- Amstel, oever, dijk en polders, het Amsterdamse Bos en de Westeinderplassen hebben veel en veel verschillende voorzieningen. De waardering is gemiddeld, binnen de regio aan de hoge kant;
- De overige gebieden hebben ook een breed scala aan voorzieningen. Opvallend is dat de Gaasperplas in verhouding tot het aantal hectare veel voorzieningen heeft;
- Gebieden met een lager voorzieningenniveau zijn: Diemberbos/ Overdiempolder, Haarlemmermeerse Bos en Ouderkerkerplas. Bestedingen liggen gemiddeld rond de €3/4, met een 'uitschieter' in het Amsterdamse Bos van €6,63.

Aanwezige activiteiten en voorzieningen per natuur/ recreatiegebied

Natuur/ recreatiegebied	Horeca	Verblijfsre- creatie	Dagrecrea- tie	Rijksmonu- menten
Amstel, oever, dijk en polders	44	3	26	94
Amsterdamse Bos	41	7	36	6
Diemberbos/ Overdiempolder	3	Geen	4	9
Gaasperplas	7	4	5	2
Haarlemmermeerse Bos	2	1	3	Geen
Ouderkerkerplas	1	Geen	3	Geen
Westeinderplassen	27	4	23	28

Bereikbaarheid

- In Amsterdam en Amstelland-Meerlanden is een dicht fietsnetwerk aanwezig, voornamelijk ten zuiden van Amsterdam (zie ook de webkaart waarop de routenetwerken te zien zijn);
- De natuur- en recreatiegebieden zijn goed aangesloten op het fietsnetwerk, en in de meeste gebieden kan door het gebied heen gefietst worden. Je kunt wel een rondje maken om de Westeinderplassen en Gaasperplas. De zuidzijde van de Ouderkerkerplas is niet per fiets toegankelijk vanwege de A9;
- Varen: er is één recreatieve vaarweg door Amsterdam-Noord, door Amsterdam zijn verschillende vaarwegen beschikbaar. Voor de rest van Amsterdam en Amstelland-Meerlanden geldt dat er diverse vaarwegen beschikbaar zijn, maar dat bijvoorbeeld rond Haarlemmeer en Nieuw-Vennep een gat valt;
- De oostzijde van Amsterdam en Amstelland-Meerlanden kent een dicht wandelnetwerk, het netwerk heeft aan de westzijde een lagere dichtheid;
- Wat opvalt is dat aan de westzijde niet of nauwelijks wandelpaden aanwezig zijn, maar dat er wel een verbinding is tussen bijvoorbeeld het

Haarlemmermeerse Bos en de Westeinderplassen. Hier moet een pol-
dergebied worden overbrugd;

- In Amsterdam en Amstelland-Meerlanden vinden we 11 TOP's. De Amsterdamse en Haarlemmermeerse bossen hebben geen TOP, de andere gebieden wel. Amstel, oever, dijk en polders heeft er zelfs meerdere.

Functioneren

- Alle gebieden in Amsterdam en Amstelland-Meerlanden hebben provinciaal gezien een vrij hoge bezoekersdichtheid – met uitschieters in het Haarlemmermeerse Bos, Amsterdamse Bos, Ouderkerkerplas en Gaasperplas;
- Diemberbos, Westeinderplassen en het Haarlemmermeerse Bos zijn gebieden die tussen 2016 en nu een sterke toename in het aantal bezoekers zagen. Voor de overige gebieden is dit onbekend;
- In Amstel, dijk, oever en polders en in Ouderkerkerplas wordt de grens van bezoekersaantallen niet overschreden;
- In de overige gebieden wordt de grens van bezoekersaantallen op piekmomenten en/of locaties overschreden;
- In Gaasperplas is er sprake van veel beheerachterstanden. In het Amsterdamse Bos en Diemberbos/ Overdiempolder en Ouderkerkerplas is sprake van enkele beheerachterstanden.

Huidige omvang bezoeken in relatie tot drukte

- De acht onderzochte gebieden omvatten zes regionale trekkers en twee gebieden met een lokaal verzorgingsgebied.
- Het gebied met de hoogste dichtheid van bezoeken is het Haarlemmermeerse bos (ca 13.000 bezoeken per hectare) en het laagste is Spaarnwoude (563 bezoeken per hectare).
- In vijf gebieden zijn zorgelijke pieken qua drukte aangegeven door terreinbeheerders. In drie daarvan ligt het bezoekaantal hoger dan het provinciaal gemiddelde (4626 bezoeken per ha). In twee juist (behoorlijk) lager.

- Er zijn twee gebieden waar de opvangcapaciteit (nog) niet is overschreden: de Oevers van de Amstel en de Ouderkerkerplas. Hier komen overigens wel veel bezoekers, deels veel routegebonden (Amstel), deels seizoensgebonden (zwemwater). Vanuit veiligheid en de bezoekersbeleving is het de vraag of een toename wenselijk is?

Toekomstplannen en ambities

Amsterdamse Bos²³

Het doel is de natuur nog meer beschermen en verbeteren, terwijl er ruimte blijft voor vrijetijdsbesteding. Dit doel is leidend voor de ambities. Wat de gemeenten Amsterdam en Amstelveen voor ogen hebben op het gebied van groen, bereikbaarheid, recreatie, kunst en cultuur, sport, gezondheid en arbeidsmarkt, zoals in de collegeakkoorden staat, geeft richting aan de ambities van het Bos. Dit is onder te verdelen in vier thema's: beschermen, bereikbaar, benutten en bekend.

Gaasperplas²⁴

De ambitie is om van de Gaasperplas een aantrekkelijk groengebied te maken voor omwonenden, maar ook voor alle bewoners van Amsterdam. Een groen omzoomde, goed bereikbare recreatieplas voor iedereen, met ruimte voor spel, recreatie en sport en uitnodigend om te bewegen, maar ook om van de natuur te genieten. Er wordt ingezet op het realiseren van meer diversiteit in en kwaliteit van het groen en natuurontwikkeling, een duidelijkere zonering van natuur en recreatie, een betere oriëntatie in het gebied voor fietsers en wandelaars en meer sport-, speel- en recreatievoorzieningen.

Voor Diemberbos/ Overdiemerpolder, Haarlemmermeerse Bos en Ouderkerkerplas zijn geen toekomst- of beheerplannen opgesteld. Voor Amstel,

oever, dijk en polders en Westeinderplassen is het onbekend of er een toekomst- of beheerplan is opgesteld.

Highlights, kansen en opgaven

- Uitdaging in deze regio is het managen van de bezoekersstromen. Bij een groot deel van de gebieden wordt een overschrijding van het aantal bezoekers gezien op piekmomenten en/of locaties. In combinatie met de NNN-status van alle gebieden en enkele beheerachterstanden, zorgt dit ervoor dat de kwaliteit voor zowel de recreanten als de natuur onder druk kan komen te staan.
- In de onderzochte plannen en ambities is versterking van natuur beschreven, en kwalitatieve verbetering. Geen uitbreiding om opvangcapaciteit uit te breiden.
- Met behulp van GIS zijn de vraag en aanbod naar groene recreatieruimte in beeld gebracht. Er is berekend hoe de hoeveelheid groen en natuur zich verhoudt tot de behoeften van inwoners. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat het hierbij gaat om berekeningen binnen de regio, er wordt hierbij geen rekening gehouden met inwoners van naastgelegen regio's. Voor meer informatie zie hoofdstuk 6 in het hoofdrapport (deel A).
- Berekeningen voor de regio's Amsterdam en Amstelland-Meerlanden laten zowel in 2021 als in 2040 tekorten zien.
- In 2021 is de behoefte aan recreatieruimte te vertalen naar een tekort van 13.961 hectare of 1.396 kilometer pad.
- In 2040 is deze behoefte te vertalen naar een tekort van 16.150 hectare of 1.615 kilometer pad.

Kansen

- Verbinden van het Amsterdamse Bos aan de Westeinderplassen met een aantrekkelijke groenstructuur.

²³ Bosplan Amsterdamse Bos 2020-2030

²⁴ Toekomstplan Gaasperplas (2021)

- Benutten van station Abcoude: Fort van de Stelling van Amsterdam, fietsroute langs riviertje de Gein en verbinding naar Nigtevecht. Kans om fietspad langs de Zuidrand van Amsterdam te realiseren?
- Verbinding tussen Haarlemmermeer (Park 21 en Haarlemmermeerse Bos) met de Duinen en de Westeinderscheg.

7.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied

Waardering Nederlandse bezoekers, bestedingen, ondernomen activiteiten tijdens bezoek en motief om activiteiten te ondernemen (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Waardering Nederlandse bezoekers	Bestedingen	Ondernomen activiteiten tijdens bezoek	Motief om activiteiten te ondernemen
Amstel, oever, dijk en polders	7,7	€3,98	1. (Toer) fietsen 2. Wandelen 3. Wielrennen	1. Genieten van landschap/ natuur 2. Dichtbij 3. Bewegen/ fysieke uitdaging
Amsterdamse Bos	7,8	€6,63	1. Wandelen 2. Horeca bezocht 3. (Toer) fietsen	1. Buiten zijn, frisse neus halen 2. Dichtbij 3. Gezellig met familie/ vrienden op stap
Diemberbos/ Overdiempolder	7,3	€1,48	1. Wandelen 2. (Toer) fietsen 3. Hond uitlaten	1. Dichtbij 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Bewegen/ fysieke uitdaging
Gaasperplas	7,4	€4,47	1. Wandelen 2. (Toer) fietsen 3. Zwemmen	1. Buiten zijn, frisse neus halen 2. Dichtbij 3. Bewegen/ fysieke uitdaging
Haarlemmermeerse Bos	7,6	€3,81	1. Wandelen 2. Zwemmen 3. Hond uitlaten	1. Dichtbij 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Gezellig met familie/ vrienden op stap
Ouderkerkerplas	7,5	€2,14	1. Wandelen 2. Zonnen/ luieren/ dagkamperen 3. Mountainbiken/ ATB	1. Dichtbij 2. Bewegen/ fysieke uitdaging 3. Buiten zijn, frisse neus halen
Westeinderplassen	7,7	€5,19	1. Varen met motorboot 2. Zonnen/ luieren/ dagkamperen 3. Zwemmen	1. Gezellig met familie/ vrienden op stap 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Anders

Aantal bezoeken, aantal hectare, bezoeken per hectare en de grens van bezoekersaantallen bereikt per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aantal bezoeken (2016)	Aantal hectare	Aantal bezoeken per hectare (2016)	Grens bezoekersaantallen
Amstel, oever, dijk en polders	1.750.000		2.287	765 Grens wordt niet overschreden
Amsterdamse Bos	5.500.000		981	5607 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Diemberbos/ Overdiemerpolder	625.000		363	1722 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Gaasperplas*	1.750.000		190	9211 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Haarlemmermeerse Bos	1.750.000		135	12963 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Ouderkerkerplas*	625.000		137	4562 Grens wordt niet overschreden
Westeinderplassen	1.250.000		1.377	908 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden

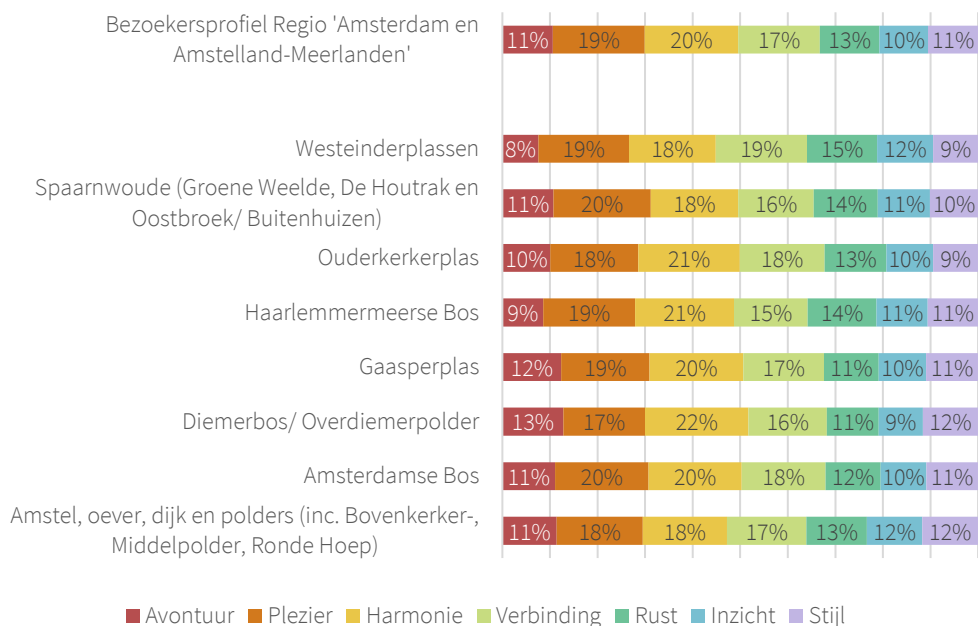
* Uit de bezoekersmonitor van Recreatie Noord-Holland blijkt dat voor Gaasperplas in 2016 het aantal bezoekers lag op 2.000.070, voor Ouderkerkerplas op 567.100 en voor Spaarnwoude op 5.159.002.

Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving/ provincie(s), aantrekkingskracht en top 3 vervoersmiddelen per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aandeel (%) bezoeken uit eigen provincie	Aandeel (%) bezoeken overige Nederlandse provincies	Aandeel bezoeken (%) uit directe omgeving (eigen gemeente)	Aandeel bezoeken (%) overig Noord-Holland	Conclusie aantrekkingskracht o.b.v. herkomst bezoekers	Top 3 vervoersmiddelen
Amstel, oever, dijk en polders	89%	11%	10%	90%	Regionaal	1. Fiets 2. Auto scooter motor bromfiets 3. Te voet
Amsterdamse Bos	88%	12%	26%	74%	Regionaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Openbaar vervoer
Diemberbos/ Overdie-merpolder	92%	8%	26%	74%	Regionaal	1. Fiets 2. Auto scooter motor bromfiets 3. Te voet
Gaasperplas	90%	10%	88%	12%	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Openbaar vervoer
Haarlemmermeerse Bos	90%	10%	78%	22%	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
Ouderkerkerplas	89%	11%	23%	77%	Regionaal	1. Fiets 2. Auto scooter motor bromfiets 3. Te voet
Westeinderplassen	79%	21%	67%	33%	Regionaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Boot kano roeiboot 3. Fiets

7.3 Leefstijlen

Bezoekersprofiel: gewogen profiel (op basis van aantal bezoekers) van de regio en profiel van de individuele gebieden

Bezoekersprofiel afgezet tegen het profiel van de inwoner van de eigen gemeente(n)

In onderstaande figuren zijn voor de gebieden in de regio het profiel van de bezoekers afgezet tegen het profiel van de inwoners van de eigen gemeente of eigen gemeenten (als er meerdere eigen gemeenten zijn). Als er meerdere 'eigen' gemeenten zijn, is er een gewogen profiel op basis van aantal inwoners gemaakt en afgezet tegen het bezoekersprofiel. Het percentage bezoekers van het gebied dat uit eigen de directe omgeving (eigen

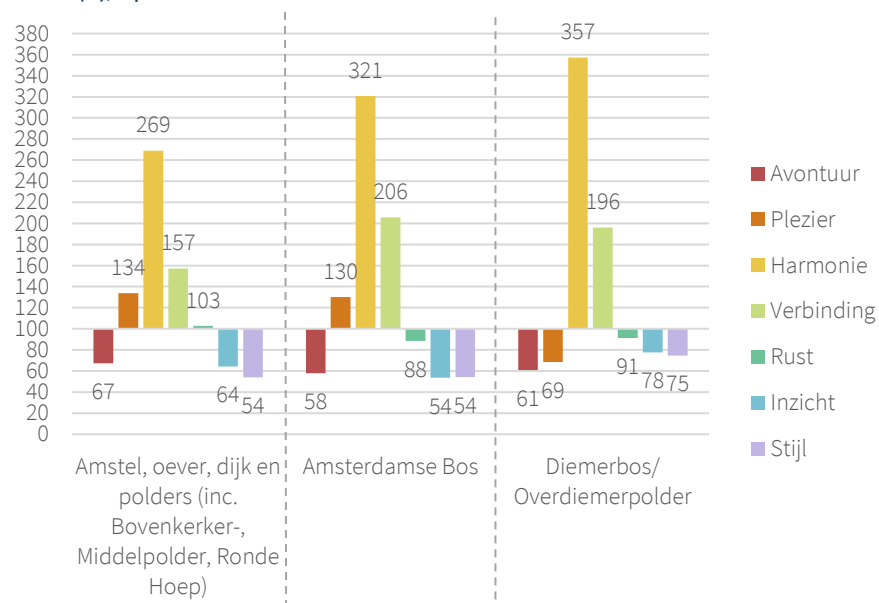
gemeente) komt is weergegeven in de laatste tabel op de vorige pagina (Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving).

Natuur/ recreatiegebied	'Eigen' gemeente
Amstel, oever, dijk en polders (incl. Bovenkerker-, Middelpolder, Ronde Hoep)	Ouder-Amstel
Amsterdamse Bos	Amstelveen
Diembos/ Overdiempolder	Diemen
Gaasperplas	Amsterdam
Haarlemmermeerse Bos	Haarlemmermeer
Ouderkerkerplas	Ouder-Amstel
Spaarnwoude (Groene Weelde, De Houtrak en Oostbroek/ Buitenhuizen)	Haarlemmermeer, Velsen
Westeinderplassen	Haarlemmermeer, Uithoorn

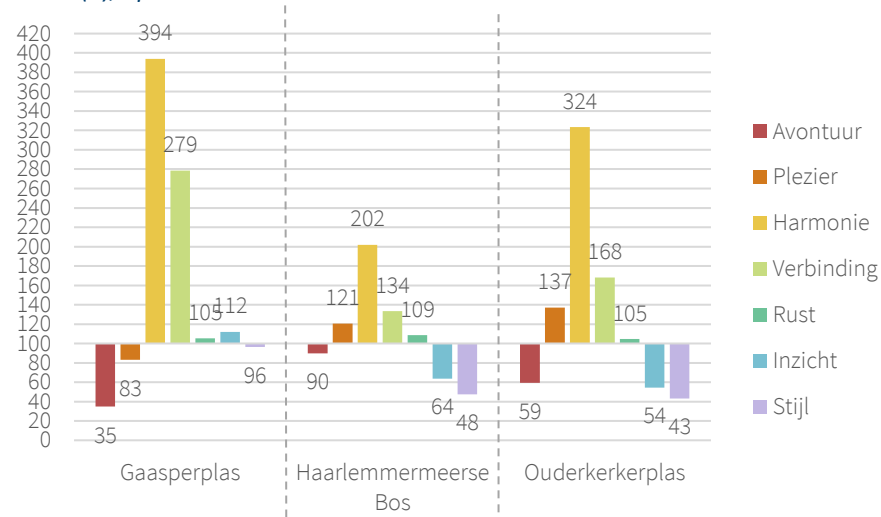
Leeswijzer:

- Index boven de 100: er komen meer bezoekers van deze leefstijlen dan inwoners van deze leefstijlen.
- Index lager dan 100: er wonen meer inwoners met deze leefstijlen dan dat er bezoekers naar het gebied komen.

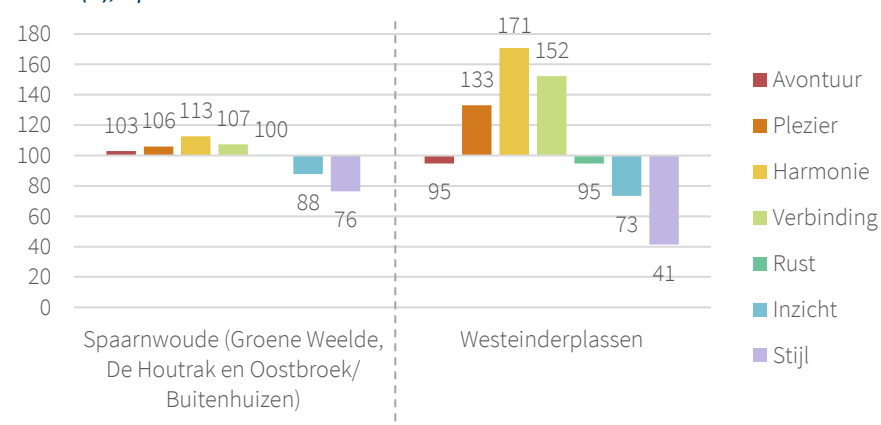
Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Conclusies leefstijlen

Opvallendheden in de omvang van de leefstijlprofielen van bezoekers ten opzichte van verzorgingsgebied:

- Oververtegenwoordigd: harmoniezoeker en verbindingszoeker en deels de plezierzoeker;
- Ondervertegenwoordigd: inzichtzoeker, stijlzoeker en avontuurzoeker.

Zijn de opvallendheden te duiden op basis van motieven en gedrag van recreanten:

- De oververtegenwoordiging van harmoniezoeker en verbindingszoeker (en deels) plezierzoeker is mogelijk te verklaren door het type gebied; veel recreatiegebieden, stranden, recreatiebossen, activiteiten wandelen, fietsen door die gebieden.
- De ondervertegenwoordiging van stijlzoeker, inzichtzoeker en avontuurzoeker is mogelijk te verklaren uit de mindere interesse in recreatiegebieden, de drukte, te weinig echte natuur. Vooral voor de stijlzoeker en inzichtzoeker kan het ook gaan om te weinig aantrekkelijke voorzieningen.

8. Gooi en Vechtstreek

8.1 Het aanbod in de natuur- en recreatiegebieden

Kwaliteiten en kenmerken

De natuur- en recreatiegebieden in Gooi en Vechtstreek, opgenomen in dit onderzoek zijn:

Loosdrechtse plassen/ Wijde blik	1.896 ha	659 bezoeken/ha	N2000
Spanderswoud en Fransche Kampheide	413 ha	3.027 bezoeken/ha	NNN
Wester- en Bussumerheide	581 ha	3.012 bezoeken/ha	NNN

- Andere natuur- en recreatiegebieden in deze regio zijn: alle andere Vechtplassen (Naardermeer, Ankeveense/Kortenhoefse Plassen, Wijde Blik), de 's Gravelandse Buitenplaatsen, Zuiderheide, Tafelberg & Blaricumse Heide, De Zuid-Erfgooiersbos, Hoorneboegse Heide/ Zwarte Berg /Loosdrechtse Bos, Naardermeer, Naarder Eng, Naarderbos, de (oevers van de) Vecht en de Randmeerkust.
- De Regio Gooi en Vecht kent een grote diversiteit aan natuur- en landschappelijke kwaliteiten: Water(sport), moerasnatuur, veenweide, de Randmeerkust met strand, historische buitenplaatsen, bos en heide.
- Daarnaast is er de Stelling van Amsterdam en de Hollandse Waterlinie, met meerdere forten en de vestingsteden Naarden, Muiden en Weesp.
- De bezoekersdichtheid van Spanderswoud, Fransche Kampheide en de Wester- en Bussumerheide ligt relatief hoog. Het aantal bezoeken per hectare van de Loosdrechtse Plassen moet eigenlijk bekeken worden op basis van de oppervlakte van de oevers (nu is ook de wateroppervlakte meegerekend).
- De beoordeling van de gebieden ligt rond de 7,8 en 7,9.

De bevolking in Gooi en Vechtstreek (bron: [provincie Noord-Holland](#))

Absolute bevolking 2021	259.125
Prognose aantal inwoners in 2040	285.455
Procentuele groei 2040 t.o.v. 2021	+10,1%

Voorzieningen

- Loosdrechtse Plassen/ Wijde blik is binnen Gooi en Vechtstreek het gebied met de meeste en het meest diverse aanbod aan activiteiten. Dit is overigens het enige gebied met verblijfsrecreatie. De waardering is gemiddeld (7,8);
- Ook de andere heide hebben een hoog voorzieningenniveau met meerdere horeca, dagrecreatie en rijksmonumenten;
- Het is opvallend dat de bestedingen in Loosdrechtse plassen/ Wijde blik aanmerkelijk hoger (€13,01) liggen dan in de overige twee gebieden (respectievelijk €5,74 en €2,50).

Aanwezige activiteiten en voorzieningen per natuur/ recreatiegebied

Natuur/ recreatiegebied	Horeca	Verblijfsrecreatie	Dagrecreatie	Rijksmonumenten
Loosdrechtse plassen/ Wijde blik	21	2	14	32
Spanderswoud en Fransche Kampheide	2	Geen	2	12
Wester- en Bussumerheide	7	Geen	7	20

Bereikbaarheid

- Het fietsnetwerk dekt de regio goed, ook rondom de plassen.
- Het wandelnetwerk is vooral in het oostelijk deel van de regio (het 'droge deel') dicht, in het plassengebied is de dichtheid (logischerwijs) aanmerkelijk minder. De Loosdrechtse Plassen en de Horstermeerpolder zijn helemaal niet aangesloten op het wandelnetwerk.
- De Plassen en de Vecht zijn aangesloten op het sloepennetwerk.

- In het gebied zijn drie TOPs: Zandzee, Bezoekerscentrum Natuurmonumenten 's Graveland, en Ottenhome Kortenhoef.
- De 6 NS-stations in het gebied zijn allemaal aangesloten op de wandel- en fietsnetwerken en liggen allemaal op korte afstand van bos- en natuurgebieden. Met name Bussum-Zuid ligt precies tussen Spanderswoud, Fransche Kampheide en de Wester- en Bussumerheide.

Functioneren

- De bezoekersdichtheid in de gebieden in het Gooi en de Vechtstreek is relatief hoog, zeker ook omdat de gebieden zelf vrij groot zijn.
- De gebieden Spanderswoud en Fransche Kampheide en de Wester- en Bussumerheide kennen sinds 2016 een toename van het aantal bezoekers. Van de Loosdrechtse Plassen is de ontwikkeling onbekend.
- Voor de gebieden Spanderswoud en Fransche Kampheide en de Wester- en Bussumerheide wordt het aantal bezoekers dat het gebied aankan, overschreden op piekmomenten en/ of locaties
- De gebieden Spanderswoud en Fransche Kampheide en de Wester- en Bussumerheide kennen enkele beheerachterstanden.

Huidige omvang bezoeken in relatie tot drukte

- De drie onderzochte gebieden omvatten één landelijke trekker en twee gebieden met een lokaal verzorgingsgebied.
- In twee (heide)gebieden zijn pieken qua drukte aangegeven door terreinbeheerders. Dit zijn ook de gebieden met de hoogste bezoekdichtheid (beide rond de 3.000 bezoeken per hectare), maar nog onder het provinciale gemiddeld per gebied (4626 bezoeken per hectare).
- Van de Loosdrechtse plassen/ Wijde blik is onbekend wat de ervaren drukte is en dus ook of er nog opvangcapaciteit beschikbaar is. Een groot deel van de bezoekers concentreert zich hier waarschijnlijk langs de (toegankelijke) oevers, waardoor de werkelijke dichtheid hoger is.

²⁵ Toekomstbeeld Loosdrechts Plassengebied (2021)

Toekomstplannen en ambities

Loosdrechtse plassen/ Wijde blik²⁵

- Kernkwaliteiten die in 2030 in de etalage moeten staan: (1) beleefbaar (cultuurhistorisch) landschap, (2) hoge natuurwaarden, (3) focus op duurzaamheid, (4) recreatie, toerisme, wonen, water en natuur in harmonie, (5) sterk gelegen t.o.v. de omgeving: in de Randstad en aan de Vecht, (6) breed recreatief aanbod op water en land met focus op sport en kwalitatieve horeca.
- De merkwaarden zijn de belangrijkste (emotionele) waarden die gehecht worden aan het Loosdrechts Plassengebied. Ze typeren de sfeer en zijn voelbaar en zichtbaar in het gebied. Deze waarden geven richting aan beleid en toekomstige ontwikkelingen: verfrissend, smaakvol, uitnodigend en bewust.
- Kijkend naar het gebied, de kernkwaliteiten en de merkwaarden zien we de stijlzoeker, inzichtzoeker, verbindingszoeker en avontuurzoeker als kansrijke doelgroepen voor het gebied.

Spanderswoud en Fransche Kampheide, Wester- en Bussumerheide²⁶

De belangrijkste speerpunten in het beheer van Goois Natuurreservaat voor de komende jaren zijn:

- Er wordt meer structureel invulling gegeven aan het bosbeheer.
- In het belang van de biodiversiteit is een goede balans tussen verschillende landschappen en ecosystemen belangrijk.
- We kijken naar de toekomst van onze enggronden en de mogelijkheden voor een meer ecologisch beheer van onze akkers.
- In het heidelandschap zetten we in op een integraal en klimaatbestendig beheer van het heidelandschap met veel aandacht voor kleinschaligheid en afwisseling in landschapstypen.
- De begrazing wordt als sturende factor voortgezet en waar mogelijk uitgebreid.

²⁶ Beheervisie Goois Natuurreservaat 2021

- Beschermen en zo mogelijk versterken van de grondwaterinvloed op de flanken van de Gooise stuwwal ten behoeve van de bijzondere natuurwaarden, maar tevens ten gunste van de functie als hydrologische buffer en grondwatervoorraad van de Gooise stuwwal.
- Structurele monitoring van onze beheerdoelen ten aanzien van Landschap, Natuur, Cultuurhistorie en Recreatie om onze terreinen blijvend doelmatig en kostenefficiënt te beheren.

Highlights, kansen en opgaven

- De selectie van gebieden in deze regio geeft maar een kleine deel van alle gebieden weer en is eigenlijk te klein. De benutting van natuur- en recreatiegebieden in de regio moet breed bekeken worden, waarbij alle gebieden (van Randmeer tot Vecht en Heuvelrug) betrokken worden. Dit is des te belangrijker omdat nagenoeg alle gebieden behoren tot het NNN en de Plassen ook tot het N2000 netwerk.
- De combinatie van beheerachterstanden, te hoge bezoekersaantallen op bepaalde momenten en/of plekken en behoud van natuurwaarden (NNN-gebied), is kwetsbaar. Het risico bestaat dat zowel de natuurwaarden als recreatiebeleving eronder lijden.
- De natuurgebieden in deze regio worden mogelijk ook bezocht door inwoners uit de omliggende regio's (Utrecht, Amersfoort, Almere, Amsterdam). Echter uit de data komt dat tot nu toe niet goed naar voren.
- Met behulp van GIS- zijn vraag en aanbod groene recreatieruimte berekend. Er is berekend hoe de hoeveelheid groen en natuur zich verhoudt tot de behoeften van inwoners. Belangrijk om hierbij te vermelden is

dat het hierbij gaat om berekeningen binnen de regio, er wordt hierbij geen rekening gehouden met inwoners van naastgelegen regio's (buiten de provincie). Voor meer informatie zie hoofdstuk 6 in het hoofd-rapport (deel A).

- Berekeningen voor de regio Gooi en Vechtstreek laten zowel in 2021 als in 2040 een tekort aan recreatieruimte zien voor de inwoners van deze regio.
- In 2021 is dit tekort in de uitgangssituatie te vertalen 1.099 hectare of 110 kilometer pad.
- In 2040 gaat het om een tekort van 1.421 hectare of 142 kilometer pad.
- Kans: benutten van de NS-stations voor toeristisch-recreatieve product-ontwikkeling. TOP de Zandzee ligt vlakbij NS-station Bussum Zuid.

Kansen

- In deze regio moet nog de nodige gebieden ingericht worden voor natuur, en grond worden aangekocht voor natuur. Hierbij kan de combinatie gemaakt worden met het realiseren van aanvullende wandel- en fietsverbindingen, om de opvangcapaciteit te vergroten en mogelijkheden voor zonering te verbeteren.
- Waterrecreatie in het 'natte' deel van de regio biedt kansen om mensen een bijzondere recreatiebeleving te bieden. Om de opvangcapaciteit van het water echt te benutten moet ingezet worden op laagdrempelige vormen van watersport (suppen, kano, sloep-varen), in afstemming met de ecologische opvangcapaciteit van deze (N2000) gebieden.

8.2 Gebruik en waardering per natuur- en recreatiegebied

Waardering Nederlandse bezoekers, bestedingen, ondernomen activiteiten tijdens bezoek en motief om activiteiten te ondernemen (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Waardering Nederlandse bezoekers	Bestedingen	Ondernomen activiteiten tijdens bezoek	Motief om activiteiten te ondernemen
Loosdrechtse plassen/ Wijde blik	7,8	€13,01	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wandelen 2. Varen met motorboot 3. Horeca bezocht 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gezellig met familie/ vrienden op stap 2. Genieten van landschap/ natuur 3. Interessant gebied
Spanderswoud en Fransche Kampheide	7,5	€5,74	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wandelen 2. (Toer) fietsen 3. (Toer) fietsen elektrisch 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Buiten zijn, frisse neus halen 2. Genieten van landschap/ natuur 3. Dichtbij
Wester- en Bussumerheide	7,9	€2,50	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wandelen 2. (Toer) fietsen 3. Hond uitlaten 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Genieten van landschap/ natuur 2. Buiten zijn, frisse neus halen 3. Dichtbij

Aantal bezoeken, aantal hectare, bezoeken per hectare en de grens van bezoekersaantallen bereikt per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

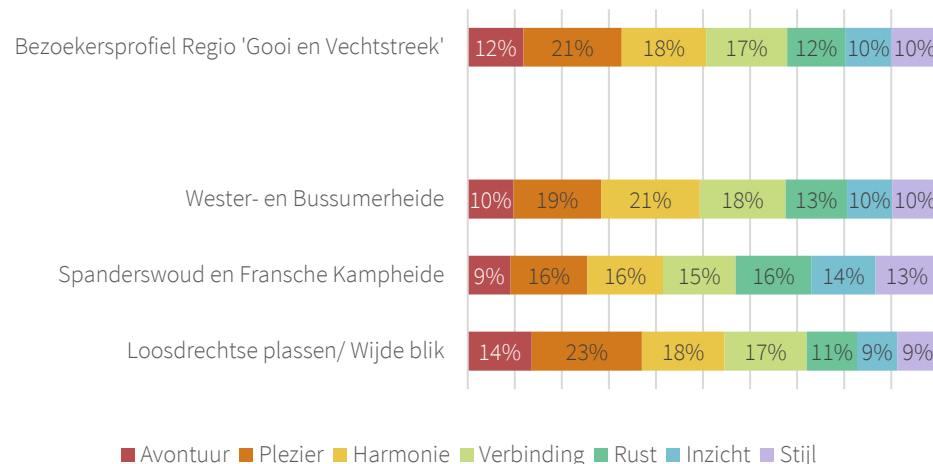
Natuur/ recreatiegebied	Aantal bezoeken (2016)	Aantal hectare	Aantal bezoeken per hectare (2016)	Grens bezoekersaantallen
Loosdrechtse plassen/ Wijde blik	1.250.000		1.896	659 Onbekend
Spanderswoud en Fransche Kampheide	1.250.000		413	3027 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden
Wester- en Bussumerheide	1.750.000		581	3012 Grens wordt op bepaalde piekmomenten of specifieke locaties overschreden

Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving/ provincie(s), aantrekkingskracht en top 3 vervoersmiddelen per natuur- of recreatiegebied (bron: NBTC Bezoekersonderzoek 2016)

Natuur/ recreatiegebied	Aandeel (%) bezoeken uit eigen provincie	Aandeel (%) bezoeken overige Nederlandse provincies	Aandeel bezoeken (%) uit directe omgeving (eigen gemeente)	Aandeel bezoeken (%) overig Noord-Holland	Conclusie aantrekkingskracht o.b.v. herkomst bezoekers	Top 3 vervoersmiddelen
Loosdrechtse plassen/ Wijde blik	45%	55%	22%	78%	Landelijk	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
Spanderswoud en Fransche Kampheide	88%	12%	79%	21%	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet
Wester- en Bussumerheide	90%	10%	89%	11%	Lokaal	1. Auto scooter motor bromfiets 2. Fiets 3. Te voet

8.3 Leefstijlen

Bezoekersprofiel: gewogen profiel (op basis van aantal bezoekers) van de regio en profiel van de individuele gebieden

Bezoekersprofiel afgezet tegen het profiel van de inwoner van de eigen gemeente(n)

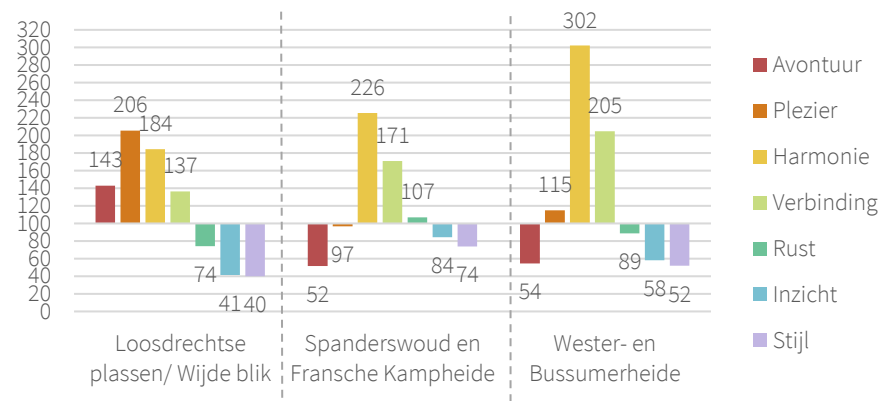
In onderstaande figuren zijn voor de gebieden in de regio het profiel van de bezoekers afgezet tegen het profiel van de inwoners van de eigen gemeente of eigen gemeenten (als er meerdere eigen gemeenten zijn). Als er meerdere 'eigen' gemeenten zijn, is er een gewogen profiel op basis van aantal inwoners gemaakt en afgezet tegen het bezoekersprofiel. Het percentage bezoekers van het gebied dat uit eigen de directe omgeving (eigen gemeente) komt is weergegeven in de laatste tabel op de vorige pagina (*Aandeel bezoeken uit eigen of overige omgeving*).

Natuur/ recreatiegebied	'Eigen' gemeente
Loosdrechtse plassen/ Wijde blik	Hilversum
Spanderswoud en Fransche Kampheide	Laren, Wijdmeren
Wester- en Bussumerheide	Huizen, Blaricum

Leeswijzer:

- Index boven de 100: er komen meer bezoekers van deze leefstijlen dan inwoners van deze leefstijlen.
- Index lager dan 100: er wonen meer inwoners met deze leefstijlen dan dat er bezoekers naar het gebied komen.

Bezoekersprofiel afgezet tegen het leefstijlprofiel van inwoners van eigen gemeente(n), op index

Conclusies leefstijlen

Opvallendheden in de omvang van de leefstijlprofielen van bezoekers ten opzichte van verzorgingsgebied:

- Oververtegenwoordigd: harmoniezoeker en verbindingszoeker. Avontuurzoeker en plezierzoeker zijn ook omvangrijk in de Loosdrechtse plassen;

- Ondervertegenwoordigd: inzichtzoeker, stijlzoeker.

Zijn de opvallendheden te duiden op basis van motieven en gedrag van recreanten:

- Oververtegenwoordiging van avontuurzoeker en plezierzoeker in de Loosdrechtse plassen heeft met watersport en voorzieningen daar te maken en is logisch te verklaren.
- Opmerkelijk dat ook de inzichtzoeker en stijlzoeker hier relatief weinig komen. Dit type natuur (heide) en activiteiten (sporten voor stijlzoeker) zou hen moeten liggen. Mogelijk heeft de drukte in natuurgebieden hiermee te maken?